

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ του ΕΤΠΑ και ΤΣ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος
"Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία"

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)»

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

«Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών»

Αθήνα, Φεβρουάριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ι.1.1 – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	5
Ι.1.2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	7
Ι.1.3 – ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	11
Ι.1.4 - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.....	11
Ι.1.5– ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	14
Ι.1.6 - ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ - ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	14
Ι.1.6.1 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	14
Ι.1.6.2 – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	22
Ι.1.7 – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ.....	23
Ι.1.8– ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	25
Ι.1.9 – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	27
Ι.1.10 - ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	27
Ι.1.10.1 – ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	27
Ι.1.10.2 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ...	28
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΜΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	30
Ι.1.10.3 –ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ.....	31
Ι.1.10.4- ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ.....	32
Ι.1.11 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	34
Ι.1.11.1 – ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	34
Ι.1.11.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	38
Ι.1.11.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	42
Ι.1.12 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ	44
1.12.1 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	44
1.12.2 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ	45
1.12.3 ΕΞΕΤΑΣΗ- ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	45
1.12.4 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ.....	46

Ι.1.13 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΕΡΓΩΝ	46
Ι.1.14 – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	48
Ι.1.14.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ.....	49
Ι.1.14.2 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	51
Ι.1.14.3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ	52
Ι.1.15 – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ.....	53
Ι.1.16 – ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ.....	54

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δράση «**Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών**» εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, (Άξονες Προτεραιότητας 01 και 01Σ «Ανάπτυξη Επιχειρηματικότητας με Τομεακές Προτεραιότητες» του ΕΠΑνΕΚ), στην **Επενδυτική Προτεραιότητα 3c**: «Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών» και συμβάλει στον **Ειδικό Στόχο 1.4**: «Αναβάθμιση του επιπέδου επιχειρηματικής οργάνωσης και λειτουργίας των ΜΜΕ, κατά προτεραιότητα στους εννέα(9) στρατηγικούς τομείς της χώρας».

1.1.1 – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η νομική βάση της δράσης είναι:

- Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020, αρ. απόφασης C(2014)3542 final/23.05.2014.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του υπ. αρ. 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013 της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του υπ. αρ. 1081/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ.821/2014 της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014, περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις λεπτομέρειες για την μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis).

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- Η Απόφαση Ε.Ε. με αριθμό C(2014)10162 final/18.12.2014 που αφορά την έγκριση του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».
- Ο Νόμος 4314/2014 (Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020) (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014), όπως ισχύει.
- Η Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).
- Η Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
- Η Υ.Α. με Α.Π. 3357/ΕΥΣ/1338/27.01.2011 «Στοιχεία συστήματος για τον έλεγχο σώρευσης κρατικών ενισχύσεων», όπως ισχύει.
- Το με Α.Π. 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα: «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».
- Το δελτίο εξειδίκευσης του προγράμματος όπως εγκρίθηκε στην 1^η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠΑΝΕΚ στις 25/6/2015.
- Το με Α.Π. 4843/119432/03.11.2015 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων με θέμα: «Κριτήριο Διαχωρισμού».
- Η με Α.Π. 126829/ΕΥΘΥ 1217/8.12.2015 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης, και Τουρισμού «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Ν. 4314/2014» (ΦΕΚ 2784/Β/21.12.2015).
- Το με Α.Π. 10307/ΕΥΚΕ 721/29.01.2016 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ) με θέμα: «Έκφραση γνώμης για Οδηγούς δράσεων κρατικών ενισχύσεων του ΕΠΑΝΕΚ».

Σημειώνονται τα εξής:

1. Οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στη δράση θα πρέπει να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
2. Σύμφωνα με τη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- (i) Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.
- (ii) Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.
- (iii). Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ).
3. Για την υλοποίηση της Δράσης έχουν ληφθεί υπόψη όσα προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αρ.1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (ΕΛ L 352/24.12.2013) που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis aid), όπως περιγράφεται στο Παράρτημα του Κανονισμού. (Παράρτημα V).
  4. Το κράτος υποχρεούται να αναστείλει την χορήγηση νέας ενίσχυσης σε δικαιούχο, εις βάρος του οποίου εκκρεμεί εκτέλεση προηγούμενης απόφασης ανάκτησης. Επομένως, αφενός η χορηγούσα αρχή κάθε φορά που πρόκειται να χορηγήσει νέα ενίσχυση σε μια επιχείρηση πρέπει να ελέγχει εάν εκκρεμεί εις βάρος της ανάκτηση προηγούμενης ενίσχυσης, αφετέρου η αιτούμενη την ενίσχυση επιχείρηση υποχρεούται να δηλώνει, μέσω υπεύθυνης δήλωσης, εάν εκκρεμεί σε βάρος της διαδικασία ανάκτησης.
  5. Θα πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 115-117 και στο Παράρτημα ΧΙΙ του ΕΕ1303/2014 και το Κεφάλαιο ΙΙ του Εκτελεστικού Κανονισμού 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020, Εθνική Αρχή Συντονισμού του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, Μάιος 2015.
  6. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα ΧΙΙ του Καν. 1303/2013 και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Σημειώνεται ότι το σύνολο του νομοθετικού πλαισίου είναι αναρτημένο στο site του ΕΠΑνΕΚ.

1.1.2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η δράση «Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών» αναφέρεται στην ενίσχυση υφιστάμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων του τουρισμού.

Περιφέρειες υλοποίησης της δράσης

Σύμφωνα με το Εταιρικό Σύμφωνο για το πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020, ως επιλέξιμες γεωγραφικές περιοχές του Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

και Καινοτομία» ορίζονται οι δεκατρείς (13) περιφέρειες της χώρας οι οποίες κατηγοριοποιούνται ως εξής:

Περισσότερο Αναπτυγμένες: Αττική, Νότιο Αιγαίο

Περιφέρειες σε μετάβαση: Δυτική Μακεδονία, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη, Στερεά Ελλάδα

Λιγότερο Αναπτυγμένες: Ανατολική Μακεδονία- Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα

Σκοπός της δράσης

Η Νέα Προγραμματική Περίοδος 2014-2020 συμπίπτει με την επιδίωξη της επανεκκίνησης της ελληνικής οικονομίας. Συμβάλλοντας σε αυτή την επανεκκίνηση, το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2014-2020) θέτει ως κύρια προτεραιότητα χρηματοδότησης την **«ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), την μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας»**.

Όχημα για την επίτευξη του παραπάνω στόχου αποτελεί κυρίως το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020» (ΕΠΑνΕΚ)**. Στο πλαίσιο του ενισχύονται κατά προτεραιότητα, αποκτώντας κεντρικό ρόλο και σημαντικό μερίδιο στην κατανομή πόρων και επενδύσεων, οι εννέα (9) παραγωγικοί, ανταγωνιστικοί και εξωστρεφείς τομείς και κλάδοι της ελληνικής οικονομίας, όπως αυτοί προέκυψαν μέσω της Στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Είναι οι κλάδοι και τομείς στους οποίους η Ελλάδα διαθέτει συγκριτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε όρους τεχνολογίας, καινοτομίας, ποιότητας, συνεργειών και εξωστρέφειας, αυτοί οι οποίοι συνεισφέρουν προστιθέμενη αξία στο ΑΕΠ, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλουν στην επίτευξη της έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης της χώρας.

Μεταξύ αυτών των στρατηγικών τομέων της οικονομίας, που αναγνωρίστηκαν και καταγράφηκαν στο νέο αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας, περιλαμβάνεται και ο τομέας τουρισμού, που χαρακτηρίζεται από ικανή και εμβληματική ανάπτυξη σε επίπεδο χώρας (κρίσιμη μάζα και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα) και προβλέπεται να ενισχυθεί κατά προτεραιότητα από το ΕΠΑνΕΚ.

Η στρατηγική του τομέα τουρισμού για την περίοδο 2014-2020 συνίσταται στην ανάδειξη του ελληνικού τουρισμού, με το συνδυασμό του φυσικού και του πολιτιστικού αποθέματος και του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας, σε ένα συνολικό προϊόν εμπειριών, που θα χαρακτηρίζεται από υψηλή ποιότητα σε όλες τις πτυχές των προσφερόμενων υπηρεσιών, θα περιλαμβάνει ένα σύνολο αλληλοσυμπληρούμενων αλλά διακριτών τουριστικών προϊόντων και θα εξασφαλίζει ένα ενιαίο επίπεδο ελάχιστων ποιοτικών χαρακτηριστικών σε όλες τις περιφέρειες της χώρας.

Αποτέλεσμα αυτής της στρατηγικής επιδιώκεται να είναι η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και η αύξηση των εσόδων ανά επισκέπτη, σημεία στα οποία η χώρα υστερεί σημαντικά έναντι των ανταγωνιστών της.

Από τις σημαντικές προτεραιότητες για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι:

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

1. Η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού, αναβάθμιση ή/και διαφοροποίηση - εμπλουτισμός του παραδοσιακού μοντέλου «ήλιος-θάλασσα»
2. Η εξασφάλιση υψηλότερης ποιότητας υπηρεσιών που προσφέρονται σε όλη την αλυσίδα αξίας
3. Οι συντονισμένες δράσεις προώθησης τουριστικού προϊόντος από όλους τους συντελεστές με εστιασμένο σχεδιασμό

Ακόμη όμως και στον τουριστικό τομέα, όπου η χώρα διαθέτει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, διαπιστώνεται η ύπαρξη των γενικότερων προβλημάτων ανταγωνιστικότητας που συναντώνται στο μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων και πηγάζουν, σε μεγάλο ποσοστό, από το χαμηλό βαθμό της επιχειρηματικής τους οργάνωσης. Συνυπολογίζοντας ότι η πλειοψηφία των ελληνικών τουριστικών επιχειρήσεων στην παρούσα συγκυρία βιώνει επιπροσθέτως σημαντικά χρηματοδοτικά προβλήματα που επηρεάζουν τη βιώσιμη επίλυση αυτών των προβλημάτων, σχεδιάστηκε η δράση κρατικής ενίσχυσης επιχειρήσεων «**Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών**», μια πρωτοβουλία του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού που θα υλοποιηθεί στις δεκατρείς (13) Διοικητικές Περιφέρειες της χώρας.

Βασικός στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων **υφιστάμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων** για τον εκσυγχρονισμό της υποδομής και της λειτουργίας τους, την ποιοτική αναβάθμιση τους και τον εμπλουτισμό, την αναβάθμιση και την πιστοποίηση των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, ώστε να βελτιώσουν την θέση τους στην εσωτερική και διεθνή τουριστική αγορά.

Συνολικός προϋπολογισμός και κατανομή

Η δράση χρηματοδοτείται με το συνολικό ποσό των **70.000.000 €** (Δημόσια Δαπάνη) και κατανέμεται στις περιφέρειες της χώρας ως εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (σε €)
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα	28.756.000
Δυτική Μακεδονία, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη	23.044.000
Αττική	9.800.000
Στερεά Ελλάδα	2.800.000
Νότιο Αιγαίο	5.600.000
ΣΥΝΟΛΟ	70.000.000

Τα 50.000.000€ αφορούν στα καταλύματα, από τα οποία τα 10.000.000€ θα διατεθούν σε νέες επιχειρήσεις και τα 40.000.000€ θα διατεθούν σε υφιστάμενες με τουλάχιστον δύο πλήρεις δωδεκάμηνες διαχειριστικές χρήσεις (2014 και 2015). Στις

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις θα διατεθούν 20.000.000€, από τα οποία τα 5.000.000€ αφορούν σε νέες επιχειρήσεις και τα 15.000.000€ αφορούν σε υφιστάμενες με τουλάχιστον δύο πλήρεις δωδεκάμηνες διαχειριστικές χρήσεις (2014 και 2015).

Η κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης σε € στις περιφέρειες της χώρας για τα καταλύματα έχει ως εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ	ΝΕΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα	16.432.000	4.108.000	20.540.000
Δυτική Μακεδονία, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη	13.168.000	3.292.000	16.460.000
Αττική	5.600.000	1.400.000	7.000.000
Στερεά Ελλάδα	1.600.000	400.000	2.000.000
Νότιο Αιγαίο	3.200.000	800.000	4.000.000
ΣΥΝΟΛΟ	40.000.000	10.000.000	50.000.000

Η κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης σε € στις περιφέρειες της χώρας για τις λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις έχει ως εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΛΟΙΠΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΝΕΕΣ ΛΟΙΠΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα	6.162.000	2.054.000	8.216.000
Δυτική Μακεδονία, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη	4.938.000	1.646.000	6.584.000
Αττική	2.100.000	700.000	2.800.000
Στερεά Ελλάδα	600.000	200.000	800.000
Νότιο Αιγαίο	1.200.000	400.000	1.600.000
ΣΥΝΟΛΟ	15.000.000	5.000.000	20.000.000

Η Δημόσια Δαπάνη της Δράσης συγχρηματοδοτείται από το Ελληνικό Δημόσιο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Αποστολή του ΕΤΠΑ είναι να συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της στήριξης που στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής με τη μείωση των κύριων περιφερειακών ανισορροπιών στην Ένωση μέσω της στήριξης της βιώσιμης αναπτυξιακής και διαρθρωτικής προσαρμογής των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής των βιομηχανικών περιφερειών που βρίσκονται σε παρακμή και των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί. (Άρθρο 2 Κανονισμού ΕΚ 1301/2013).

Για λόγους μεγαλύτερης συμπληρωματικότητας η χρηματοδότηση γίνεται με χρήση της ρήτρας ευελιξίας (άρθρο 98 ΚΑΝ ΕΕ 1303/2014 και άρθρο 2 παρ. 3 της ΥΑΕΚΕΔ) για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο ενισχύσεων του ΕΚΤ.

Το ΕΚΤ στοχεύει να βελτιώσει τις ευκαιρίες απασχόλησης, να ενισχύσει την κοινωνική ένταξη, να καταπολεμήσει τη φτώχεια, να προαγάγει την εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση και να αναπτύξει ενεργές, συνολικές και βιώσιμες πολιτικές ένταξης στο πλαίσιο των καθηκόντων που του ανατίθενται από το άρθρο 162 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και με τον τρόπο αυτό να συμβάλει στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή σύμφωνα με το άρθρο 174 ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 ΣΛΕΕ, το ΕΚΤ συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, την εγγύηση επαρκούς κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

1.1.3 – ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η παρούσα δράση υλοποιείται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ) και τον Ενδιάμεσο Φορέα, με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Οι αρμοδιότητες της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ, οι οποίες θα ανατεθούν στον ΕΦ υπό την άμεση εποπτεία και τον έλεγχο της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ θα καθορισθούν και θα περιγραφούν αναλυτικά στην Απόφαση Ορισμού του.

1.1.4 - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας δράσης ενισχύονται **υφιστάμενες και νέες** μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ, που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού.

Επιλέξιμες για την παρούσα δράση είναι οι επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί μέχρι την 31/12/2015, διαθέτουν επιλέξιμο για το πρόγραμμα ΚΑΔ (Παράρτημα ΙΙ) από τότε και απασχολούν κατά μέσο όρο τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας.

Διευκρινίζεται ότι :

- η επιχείρηση δεν έχει την υποχρέωση να διαθέτει τον ΚΑΔ επένδυσης κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης αλλά οφείλει να τον διαθέτει πριν την πρώτη εκταμίευση

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

-ο ΚΑΔ επένδυσης θα πρέπει να είναι συμπληρωματικός του ΚΑΔ της επιχείρησης. Για τις λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις δεν θεωρούνται συμπληρωματικοί οι ΚΑΔ 55.1, 55.2, 55.3

Για τις ανάγκες του παρόντος Προγράμματος, οι επιχειρήσεις κατηγοριοποιούνται ως ακολούθως :

Υφιστάμενες επιχειρήσεις: οι επιχειρήσεις που έχουν **δύο (2) ή περισσότερες πλήρεις διαχειριστικές χρήσεις**. Σε επιχειρήσεις με τρεις ή περισσότερες χρήσεις, απαιτείται η επιχείρηση να απασχολεί κατά μέσο όρο την τριετία 2013-2015 τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας. Σε επιχειρήσεις με δύο χρήσεις απαιτείται, κατ' αναλογία, η επιχείρηση να απασχολεί κατά μέσο όρο την διετία 2014-2015 τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας.

Νέες επιχειρήσεις: οι επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί μέχρι 31/12/2015, απασχολούν τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας και δεν εμπίπτουν στην ως άνω κατηγορία των υφιστάμενων.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον ΚΑΔ 55 ή αναλυτικούς αυτού, το επενδυτικό σχέδιο μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της δυναμικότητας υπάρχοντος καταλύματος και όχι τη δημιουργία νέου.

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης:

- οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι δημόσιοι φορείς ή δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, καθώς και επιχειρήσεις που εξομοιώνονται με αυτές.
- οι επιχειρήσεις που εντάσσονται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και οι οποίες εκμεταλλεύονται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για την χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, Shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης κλπ).

Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Οι βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής μιας επιχείρησης είναι οι ακόλουθες:

- να έχει συσταθεί έως τουριστική επιχείρηση, με επιλέξιμο για την δράση ΚΑΔ μέχρι 31/12/2015.
- ο ΚΑΔ επένδυσης θα πρέπει να είναι συμπληρωματικός του ΚΑΔ της επιχείρησης. Για τις λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις δεν θεωρούνται συμπληρωματικοί οι ΚΑΔ 55.1, 55.2, 55.3.
- να απασχολεί κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας. Σε περίπτωση που μια επιχείρηση έχει λιγότερα από τρία έτη λειτουργίας η απαίτηση της 0,5 ΕΜΕ /τριετία κατά μέσο όρο προσαρμόζεται σε 0,5 ΕΜΕ κατά μέσο όρο για το διάστημα λειτουργίας της.
- να λειτουργεί νόμιμα εντός της Ελληνικής Επικράτειας.
- να πραγματοποιήσει επένδυση αποκλειστικά σε μία μόνο Περιφέρεια.
- να έχει την κατά περίπτωση απαιτούμενη εν ισχύ άδεια λειτουργίας ή βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας περί συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων λειτουργίας ή την υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης/

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

ανανέωσης αυτής, για τις επιλέξιμες τουριστικές δραστηριότητες. Επιχειρήσεις που στερούνται της απαιτούμενης νόμιμης άδειας λειτουργίας, καθώς και επιχειρήσεις των οποίων η άδεια έχει λήξει χρονικά και δεν έχουν υποβάλει αίτηση για έκδοση ανανεωμένης άδειας λειτουργίας μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης απορρίπτονται εξ αρχής από τη Δράση.

- να λειτουργεί αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές: επιχειρήσεις εταιρικού / εμπορικού χαρακτήρα: Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία, Ι.Κ.Ε, ατομικές επιχειρήσεις και Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του Ν. 4019/2011, Συνεταιρισμοί.
- να μη βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.
- να μην εκκρεμεί σε βάρος της ανάκτηση ενίσχυσης.
- να μην είναι προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια που δίδεται στο δίκαιο περί κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2014/С 249/01 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής(βλέπε Ορισμό Προβληματικής στο Παράρτημα IV).
- να διαθέτει ή να δεσμευθεί με υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι μέχρι την ολοκλήρωση της δράσης/επένδυσης θα μεριμνήσει για τις κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές, όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.).
- να υποβάλει ένα επενδυτικό σχέδιο ανά Α.Φ.Μ.
- να υποβάλει στο επενδυτικό της σχέδιο δαπάνες που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί και δεν έχουν ενταχθεί σε άλλη δράση που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
- να δεσμευθεί ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν έχει υποβληθεί για ένταξη και δεν θα υποβληθεί σε άλλη δράση που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
- το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει στο παρελθόν η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, να μην υπερβαίνει το ποσό των 200.000 ευρώ (ή 100.000 ευρώ για τον τομέα των μεταφορών) μέσα σε μία τριετία (τρέχον ημερολογιακό έτος και τα δύο (2) προηγούμενα ημερολογιακά έτη) πριν από τον χρόνο χορήγησης του εννόμου δικαιώματος της ενίσχυσης.

Υπογραμμίζεται ότι όλες οι ανωτέρω συνθήκες αποτελούν σωρευτικά απαραίτητες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και συμμετοχής στη δράση. Η μη ικανοποίηση κάθε μίας εξ αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου. Συνεπώς η μη ικανοποίησή τους ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους αποτελεί λόγο απόρριψης του επενδυτικού σχεδίου.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Ι.1.5– ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι επιλέξιμες κατηγορίες επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) παρουσιάζονται στο Παράρτημα ΙΙ του παρόντος οδηγού.

Ι.1.6 - ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ - ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ι.1.6.1 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως **ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών** ορίζεται η ημερομηνία **δημοσίευσης της πρόσκλησης**.

Κατά τη διαμόρφωση του προτεινόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού από την επιχείρηση, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών:

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟ ΠΟΣΟΣΤΟ / ΠΟΣΟ ΣΤΟΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
1.	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	
2.	Μηχανήματα – Εξοπλισμός	
3.	Εξοπλισμός και Εγκαταστάσεις Προστασίας Περιβάλλοντος και Εξοικονόμησης ενέργειας και ύδατος	
4.	Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης	μέχρι 3.000,00€ ανά πιστοποιητικό συμπεριλαμβανομένων των προκαταρκτικών της πιστοποίησης δαπανών.
5.	Προβολή – Προώθηση	μέχρι 15.000€
6.	Λογισμικά και Υπηρεσίες Λογισμικού	μέχρι 20.000€
7.	Μεταφορικά μέσα	μέχρι 15.000€
8.	Παρακολούθηση υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου	μέχρι 2.500 €
9.	Μελέτες / έρευνες αγοράς	5.000 € και μέχρι 2.500 €/μελέτη
10.	Μισθολογικό κόστος εργαζόμενων (υφιστάμενο ή/και νέο προσωπικό) με χρήση ρήτρας ευελιξίας, άρθρο 98 ΚΑΝ ΕΕ 1303/2014 και άρθρο 2 παρ. 3 της ΥΑΕΚΕΔ.	40% και μέχρι 24.000€ ως ακολούθως: 12.000,00€ ανά ΕΜΕ (υφιστάμενη ή/και νέα) και μέχρι δύο ΕΜΕ

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Κατά το στάδιο της ένταξης καθώς και κατά το στάδιο της αξιολόγησης και έγκρισης τροποποιήσεων επενδυτικού σχεδίου, το άθροισμα του Π/Υ των επιλέξιμων δαπανών στις Κατηγορίες με α/α (1), (2) και (3) ανωτέρω θα πρέπει υποχρεωτικά να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του 50% του συνολικού επιχορηγούμενου Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου.

Κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης και επί του τελικά πιστοποιούμενου κόστους αυτής, δεν θα ελέγχεται η τήρηση των μέγιστων ποσοστών των κατηγοριών δαπανών, ούτε η πρόσθετη απαίτηση της προηγούμενης παραγράφου παρά μόνο τα εγκεκριμένα επιχορηγούμενα ποσά ανά κατηγορία δαπάνης.

A. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

1. Κτίρια, λοιπές εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής εργασίες μετά ή άνευ υλικών επί κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων καθώς και κάθε μορφής εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών της ενισχυόμενης επιχείρησης, υπό τους ακόλουθους όρους:

- 1.1 Να εξασφαλιστεί και να προσκομιστεί η απαιτούμενη σύμφωνα με τον ισχύοντα Οικοδομικό Κανονισμό αδειοδότηση για τις εκτελούμενες εργασίες.
- 1.2 Να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται με το 1ο αίτημα πιστοποίησης και πριν την καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης. Ειδικά για ανέγερση κτιρίου, το μισθωτήριο πρέπει να είναι δώδεκα (12) έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης.
- 1.3 Δεν είναι επιλέξιμες οι υποχρεωτικές και σχετιζόμενες, είτε με την έκδοση αδειών είτε με την επίβλεψη δαπάνες.
- 1.4 Δεν είναι επιλέξιμες στην παρούσα Κατηγορία δαπάνες μελετών ανακαίνισης, διακόσμησης και λοιπές παρεμφερείς δαπάνες μελετών, εκτός εάν κατά την υλοποίηση και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης διαπιστωθεί ότι κατέληξαν σε εφαρμογή.
- 1.5 Δεν είναι επιλέξιμες οι εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

2. Μηχανήματα – Εξοπλισμός

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά εγκατάσταση και λειτουργία, νέων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού κάθε μορφής που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών της ενισχυόμενης επιχείρησης, υπό τους ακόλουθους όρους :

- 2.1 Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να είναι καινούργιος, αμεταχειριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- 2.2 Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.
- 2.3 Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει, και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 της Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015), όπως ισχύει.
- 2.4 Σε επενδυτικά σχέδια που έχουν ως έναν εκ των επιλέξιμων ΚΑΔ επένδυσης τον ΚΑΔ 49, τον ΚΑΔ 50, τον ΚΑΔ 77 ή αναλυτικούς αυτών, η προμήθεια αυτοκινούμενων μεταφορικών μέσων, σκαφών θαλάσσης χωρίς πλήρωμα και ποδηλάτων κάθε μορφής που προορίζονται προς εκμίσθωση, θεωρείται εξοπλισμός.

3. Εξοικονόμηση Ενέργειας και Ύδατος

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής ενέργειες και δαπάνες που συνδέονται με την εξοικονόμηση ενέργειας και ύδατος και με την προστασία του περιβάλλοντος, υπό τους ακόλουθους όρους :

- 3.1 Εφόσον οι δαπάνες αφορούν σε κτιριακές εργασίες μετά ή άνευ υλικών, εφαρμόζονται οι όροι της Κατηγορίας (1) ανωτέρω.
- 3.2 Εφόσον οι δαπάνες αφορούν σε εξοπλισμό, εφαρμόζονται οι όροι της Κατηγορίας (2) ανωτέρω.
- 3.3 Όσον αφορά στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από εγκατάσταση Α.Π.Ε., απαιτείται:
  - να εξασφαλιστούν, εφόσον απαιτούνται, οι κατάλληλες αδειοδοτήσεις τόσο για την υλοποίηση όσο και για τη λειτουργία της εγκατάστασης Α.Π.Ε.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- η παραγόμενη ηλεκτρική ισχύς της εγκατάστασης ΑΠΕ θα πρέπει αποδεδειγμένα να εξυπηρετεί τις ανάγκες της επιχείρησης
- η παραγόμενη ηλεκτρική ισχύς της εγκατάστασης ΑΠΕ δεν μπορεί να υπερβαίνει το άθροισμα των ηλεκτρικών καταναλώσεων της επιχείρησης
- η παραγόμενη ηλεκτρική ισχύς της εγκατάστασης ΑΠΕ δεν αποφέρει οικονομικό όφελος.

4. Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προετοιμασία για την πιστοποίηση, καθώς και στη λήψη των αντίστοιχων πιστοποιητικών, υπό τον όρο το πιστοποιητικό (π.χ. ISO) να έχει εκδοθεί από διαπιστευμένο φορέα και μέχρι την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του έργου.

5. Προβολή – Προώθηση

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής ενέργειες και δαπάνες που στοχεύουν στην προβολή της επιχείρησης και στην προώθηση της υπηρεσίας/του προϊόντος της, υπό τους ακόλουθους όρους :

- 5.1 Επιτρέπεται η συμμετοχή σε εκθέσεις μόνο ως εκθέτης. Η συμμετοχή πρέπει να αφορά, είτε στην προώθηση **υπαρχόντων** προϊόντων και υπηρεσιών σε **νέες** αγορές, είτε στην προώθηση **νέων** προϊόντων και υπηρεσιών σε **δεδομένες για την επιχείρηση-εκθέτη** αγορές.
- 5.2 Στην περίπτωση συμμετοχής σε Επαγγελματικές Εκθέσεις που γίνονται στην Ελλάδα, το συνολικό επιλέξιμο κόστος (κόστος συμμετοχής, διαμονή, μετακίνηση, μεταφορά υλικών κλπ) δεν θα υπερβαίνει τις 3.000€/ έκθεση.
- 5.3 Στην περίπτωση συμμετοχής σε Επαγγελματικές Εκθέσεις που γίνονται στο Εξωτερικό το συνολικό επιλέξιμο κόστος (κόστος συμμετοχής, διαμονή, μετακίνηση, μεταφορά υλικών κλπ) δεν θα υπερβαίνει τις 6.000€/ έκθεση.
- 5.4 Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες οι διαφημιστικές καταχωρήσεις στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο και τις εφημερίδες.
- 5.5 Το κόστος αναβάθμισης υπάρχουσας ή η δημιουργία νέας ιστοσελίδας δεν θα υπερβαίνει το ποσό των 2.500 €. Η νέα ή η αναβαθμισμένη ιστοσελίδα θα πρέπει να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το/τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα.

6. Λογισμικά και Υπηρεσίες Λογισμικού

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής ενέργειες και δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια Λογισμικού υπό τους ακόλουθους όρους :

- 6.1 Προμηθευόμενο λογισμικό να είναι καινούριο και η επιχείρηση να είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- 6.2 Παροχή υπηρεσιών υποστήριξης είναι επιλέξιμη μέχρι ένα έτος από το χρόνο προμήθειας.
- 6.3 Το κόστος παραμετροποίησης Λογισμικού/Εφαρμογών και εκπαίδευσης στη χρήση αυτών είναι επιλέξιμο ως δαπάνη μέχρι και 20% του κόστους αγοράς του λογισμικού/εφαρμογής.
- 6.4 Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν ιδιοκατασκευή λογισμικού από την ίδια την επιχείρηση που εγκρίθηκε για χρηματοδότηση.
- 6.5 Δεν είναι επιλέξιμη η ανανέωση αγοράς άδειας χρήσης για υπάρχον λογισμικό στην επιχείρηση.
- 6.6 Οι Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού, είναι επιλέξιμες.
- 6.7 Σε περίπτωση αγοράς λογισμικού εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το/τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες).

7. Μεταφορικά Μέσα

Προμήθεια αυτοκινούμενων μεταφορικών μέσων υπό τους ακόλουθους περιορισμούς:

- a. Το μεταφορικό μέσο να είναι καινούργιο, αμεταχειριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- b. Το μεταφορικό μέσο να είναι :
 – είτε επαγγελματικής χρήσης
 – είτε μικτής/πολλαπλής χρήσης, τουλάχιστον εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη μεταφορά πελατών καταλυμάτων χωρίς κόμιστρο.
- c. Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης μεταφορικών μέσων θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει, και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19_της Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015), όπως ισχύει.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- d. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.
- e. Σε επενδυτικά σχέδια που έχουν ως έναν εκ των επιλέξιμων ΚΑΔ επένδυσης τον ΚΑΔ 49, τον ΚΑΔ 50, τον ΚΑΔ 77 ή αναλυτικούς αυτών, η προμήθεια αυτοκινούμενων μεταφορικών μέσων, σκαφών θαλάσσης χωρίς πλήρωμα και ποδηλάτων κάθε μορφής που προορίζονται προς εκμίσθωση, θεωρείται εξοπλισμός.

8. Παρακολούθηση υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου

Οι δαπάνες παροχής υπηρεσιών παρακολούθησης και διαχείρισης επενδύσεων είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:

- 8.1 Αφορούν στο χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης
- 8.2 Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.
- 8.3 Το επιλέξιμο προς χρηματοδότηση ποσό/ύψος αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 2.500€.

9. Μελέτες / έρευνες αγοράς

Μελέτες και έρευνες κάθε μορφής που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών της ενισχυόμενης επιχείρησης, είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:

- 9.1 Ο επιλέξιμος Π/Υ για κάθε μελέτη ή έρευνα δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 2.500€. Επίσης, ο συνολικός επιλέξιμος Π/Υ στην κατηγορία αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 5.000€.
- 9.2 Δεν είναι επιλέξιμες οι μελέτες πυροπροστασίας, περιβαλλοντικών επιπτώσεων, απόκτησης άδειας λειτουργίας της επιχείρησης ή νόμιμου απαλλακτικού από αυτήν, μελέτες επαγγελματικού κινδύνου και παρεμφερείς μελέτες οι οποίες είναι απαραίτητες για την νόμιμη λειτουργία της επιχείρησης.
- 9.3 Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής θα αξιολογούνται για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με το μέγεθος της επιχείρησης, καθώς και για τη συνάφειά τους σε σχέση με το επιχειρηματικό σχέδιο.

10. Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (υφιστάμενου ή/και νέου Προσωπικού)

Το μισθολογικό κόστος (Μισθοδοσία) απασχολούμενων στην επιχείρηση είναι επιλέξιμο υπό τους ακόλουθους όρους:

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

- 10.1 Οι εργαζόμενοι να απασχολούνται στην επιχείρηση με εξαρτημένη πλήρη ή μερική απασχόληση (μισθωτή εργασία).
- 10.2 Δαπάνες στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες σε όλο το χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών του Προγράμματος.
- 10.3 Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται στον συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου.
- 10.4 Οι ΕΜΕ μισθωτής εργασίας της επιχείρησης του έτους 2015 θα πρέπει να διατηρηθούν σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, όσο και κατά το τελευταίο έτος υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Ως τελευταίο έτος υλοποίησης θεωρούνται οι δώδεκα (12) μήνες που προηγούνται της ημερομηνίας ολοκλήρωσης του σχεδίου
- 10.5 Σε επενδυτικά σχέδια που ολοκληρώνονται σε μικρότερο των δώδεκα (12) μηνών χρονικό διάστημα, η υποχρέωση διατήρησης του υφιστάμενου Προσωπικού τους παραμένει και, εφόσον δεν εκπληρωθεί στην ολοκλήρωση, αφορά στους επόμενους της ολοκλήρωσης μήνες και μέχρι την συμπλήρωση 12 μηνών.
- 10.6 Ε.Μ.Ε. μισθωτής εργασίας το κόστος της οποίας επιχορηγείται από άλλο Φορέα (πχ ΟΑΕΔ), προσμετράται στη διατήρηση Προσωπικού. Ωστόσο το μισθολογικό κόστος αυτής της ΕΜΕ δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη στην παρούσα Κατηγορία Δαπανών.
- 10.7 Ε.Μ.Ε. μισθωτής εργασίας εργαζομένων που είναι σύζυγοι ή συγγενείς α΄ και β΄ βαθμού με τους Εταίρους/Μετόχους της επιχείρησης, προσμετράται στη διατήρηση Προσωπικού. Ωστόσο το μισθολογικό κόστος αυτής της ΕΜΕ δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη στην παρούσα Κατηγορία Δαπανών.
- 10.8 Όλοι οι υπολογισμοί γίνονται σε ΕΜΕ. Εργαζόμενοι που απασχολούνται με μερική απασχόληση λογίζονται ως κλάσματα ΕΜΕ.

ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΝΕΟΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

- 10.1 Οι εργαζόμενοι να απασχολούνται στην επιχείρηση με εξαρτημένη πλήρη ή μερική απασχόληση (μισθωτή εργασία).
- 10.2 Δαπάνες στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες σε όλο το χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών του Προγράμματος.
- 10.3 Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται στον συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου.
- 10.4 Στην περίπτωση επιχορήγησης νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού, οι επιχορηγούμενες ετήσιες μονάδες εργασίας (ΕΜΕ) **πρέπει να είναι**

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

πρόσθετες (δηλ. να προσαυξάνουν) ως προς τις ΕΜΕ της επιχείρησης κατά το έτος 2015.

Οι πρόσθετες επιχορηγούμενες ΕΜΕ θα πρέπει **να διατηρούνται κατά το τελευταίο έτος υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου**. Ως τελευταίο έτος υλοποίησης θεωρούνται οι δώδεκα (12) μήνες που προηγούνται της ημερομηνίας ολοκλήρωσης του σχεδίου.

- 10.5 Σε επενδυτικά σχέδια που ολοκληρώνονται σε μικρότερο των δώδεκα (12) μηνών χρονικό διάστημα, η υποχρέωση διατήρησης του υφιστάμενου και νέου Προσωπικού τους παραμένει και, εφόσον δεν εκπληρωθεί στην ολοκλήρωση, αφορά στους επόμενους της ολοκλήρωσης μήνες και μέχρι την συμπλήρωση 12 μηνών.
- 10.6 Ε.Μ.Ε. μισθωτής εργασίας το κόστος της οποίας επιχορηγείται από άλλο Φορέα (πχ ΟΑΕΔ), προσμετράται στη διατήρηση Προσωπικού. Ωστόσο το μισθολογικό κόστος αυτής της ΕΜΕ δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη στην παρούσα Κατηγορία Δαπανών.
- 10.7 Ε.Μ.Ε. μισθωτής εργασίας εργαζομένων που είναι σύζυγοι ή συγγενείς α΄ και β΄ βαθμού με τους Εταίρους/Μετόχους της επιχείρησης, προσμετράται στη διατήρηση Προσωπικού. Ωστόσο το μισθολογικό κόστος αυτής της ΕΜΕ δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη στην παρούσα Κατηγορία Δαπανών.
- 10.8 Όλοι οι υπολογισμοί γίνονται σε ΕΜΕ. Εργαζόμενοι που απασχολούνται με μερική απασχόληση λογίζονται ως κλάσματα ΕΜΕ.

Β. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Επισημαίνεται ότι :

- Δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών.
- Για την περίπτωση τιμολογίων που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους μπορεί να ζητηθεί η μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα, από επίσημο φορέα. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας των μηχανημάτων και εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες για εξακρίβωση της αξίας για τον έλεγχο των τιμών αυτών.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

4. Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία, όπως μέθοδοι κοστολόγησης κτιριακών και άλλων κατασκευαστικών εργασιών που θα λαμβάνουν υπόψη τη φύση και το είδος των συγκεκριμένων κτιριακών κατασκευών.
5. Όλες οι δαπάνες θα εξετάζονται για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την επιχείρηση και το επιχειρηματικό σχέδιο κατά την πιστοποίησή τους. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή/και σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης κατά την πιστοποίηση τους, θα γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
6. Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης σε περίπτωση λήψης υπηρεσιών (αποδείξεις δαπάνες, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α).
7. Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά συντάσσονται και προσκομίζονται υποχρεωτικά, όταν αυτό απαιτείται από τη Φορολογική Νομοθεσία.
8. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.
9. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.
10. Σημειώνεται ότι δεν είναι επιλέξιμη η πρόσληψη συζύγων και συγγενών α' και β' βαθμού.

1.1.6.2 – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου δυνητικού δικαιούχου ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον συνολικό Κύκλο Εργασιών του έτους 2015 ή το ποσόν των εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ (150.000€), αν ο κύκλος εργασιών είναι μεγαλύτερος από τα 150.000€ και δεν μπορεί να είναι κατώτερος των δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ (15.000€).

Γενικές επισημάνσεις:

- Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό μικρότερο από 15.000€, τότε αυτό θα κρίνεται μη επιλέξιμο εξ αρχής και δε θα μπορεί να υποβληθεί.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- Στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό μεγαλύτερο των 150.000€, το ποσό πέραν της Δημόσιας Χρηματοδότησης για την κάλυψη του συνολικού προϋπολογισμού θα θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή για την υλοποίηση του σχεδίου. Στην περίπτωση αυτή, παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου και το σύνολο του υπερβάλλοντος κόστους.

Χρονοδιάγραμμα δράσης

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους **εικοσιτέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης.

Επισημαίνεται ότι δαπάνες τουλάχιστον ίσες με το 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της επένδυσης, θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί και να έχουν αποτελέσει αντικείμενο αιτήματος επαλήθευσης στο πρώτο έτος υλοποίησής της, εφόσον η ημερομηνία ολοκλήρωσης της χρηματοδοτούμενης επένδυσης υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες. Στην Ενότητα «I.1.11.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ -ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ» του παρόντος Οδηγού της Δράσης, καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας απαίτησης.

I.1.7 – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Καθεστώς Ενίσχυσης

Οι ενισχύσεις της παρούσας δράσης θα διατεθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ΕΕ 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (ΕΛ L 352/24.12.2013) που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis aid).

Ποσοστά Ενίσχυσης- Χρηματοδοτικό Σχήμα

Τα ποσοστά ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων και η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο του παρόντος Οδηγού της Δράσης, έχουν ως ακολούθως:

Ποσοστά Ενίσχυσης		
Περιφέρειες (για το σύνολο των Περιφερειών της Χώρας)	Δημόσια Επιχορήγηση (Κοινοτική και Εθνική) (%)	Ιδιωτική Συμμετοχή (%)
	40	60
Στην περίπτωση πρόσληψης νέου προσωπικού για τουλάχιστον μια επιπλέον (1) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας (η επίτευξη του στόχου ελέγχεται κατά την τελική πιστοποίηση).	50	50

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δυνητικός δικαιούχος της ενίσχυσης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους (ίδια συμμετοχή) ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.

Σε περίπτωση που χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ συνδυάζονται με επιχορηγήσεις:

1. οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις.
2. πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.
3. πρέπει να διενεργούνται χωριστές λογιστικές εγγραφές για την κάθε μορφή στήριξης.
4. μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης (το τμήμα χρηματοδοτικού εργαλείου υποστηριζόμενο από το ΕΣΠΑ μαζί με την Επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου π/υ του επενδυτικού σχεδίου).
5. οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.
6. τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ δεν χρησιμοποιούνται για τη προχρηματοδότηση του ενισχυόμενου επιχειρηματικού σχεδίου.
7. αν υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εμπεριέχει ενίσχυση και το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής σωρεύει με την επιχορήγηση κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτουν οι Κανονισμοί χορήγησης των ενισχύσεων στο πλαίσιο των ΧΕ.

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Εάν χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλειόμενης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού. Επιτρέπεται η κίνηση του ανωτέρω δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, **εφόσον υπάρχει ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται για την υλοποίηση της επένδυσης**, με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου.

Διευκρινίζεται ότι αλληλόχρεοι λογαριασμοί που υπάρχουν και χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις **πριν** την ένταξη των επενδυτικών τους σχεδίων στην παρούσα Δράση, δεν αφορούν αποκλειστικά το σχέδιο, επομένως δεν θεωρούνται τραπεζικός δανεισμός για το επενδυτικό σχέδιο, και δεν απαιτείται να προσκομισθεί για αυτούς Πρόσθετη Πράξη.

Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε ξένο νόμισμα. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον η επιχείρηση προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη του χρηματοδοτικού σχήματος της επένδυσης, είναι υποχρεωμένη να προσκομίσει κατά την υλοποίηση της δράσης αντίγραφο της σχετικής σύμβασης με τις απαραίτητες πρόσθετες πράξεις, εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα Οδηγό.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και παρακολούθησης του προγράμματος.

Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου, θεωρούνται λειτουργικά έξοδα και δεν είναι επιλέξιμα στη δράση. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

1.1.8– ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται από τους υποψηφίους Δικαιούχους υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) κάνοντας χρήση του τυποποιημένου στο ΠΣΚΕ Εντύπου Υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης. Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΠΣΚΕ, δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν.

Σημειώνεται ότι πριν ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υποβολή, ο Δικαιούχος (ο νόμιμος εκπρόσωπος) επισυνάπτει στο ΠΣΚΕ ένα ηλεκτρονικό έντυπο (.pdf) με σφραγίδα και υπογραφή, στο οποίο δηλώνει ότι ο ίδιος αναλαμβάνει την ευθύνη της υποβολής της παρούσας Αίτησης Χρηματοδότησης. Χωρίς την επισύναψη του εγγράφου κατάλληλα υπογεγραμμένου και σφραγισμένου η υποβολή δεν θα μπορεί να ολοκληρωθεί.

Η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής είναι υποχρεωτική και οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (www.ependyseis.gr/mis).

Το Έντυπο Υποβολής, όπως και όλα τα έντυπα της πρόσκλησης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα βρουν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού (www.mindev.gov.gr)
- της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ (www.antagonistikotita.gr)
- του ΕΦ

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)
- στην ιστοσελίδα www.ependyseis.gr

Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζεται στην Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης.

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η ηλεκτρονική υποβολή να ολοκληρωθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των επενδυτικών σχεδίων.

Μετά τη λήξη της ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή επενδυτικού σχεδίου.

Τα επενδυτικά σχέδια που θα υποβληθούν εκπρόθεσμα δεν θα αξιολογούνται.

Δεν κατατίθεται φυσικός φάκελος με τεκμηρίωση (δικαιολογητικά) κατά τη φάση της υποβολής. Τα δικαιολογητικά θα υποβληθούν μετά την αξιολόγηση και την προσωρινή βαθμολογική κατάταξη και μόνον για τα δυνητικά εντασσόμενα επενδυτικά σχέδια.

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα ζητούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης.

Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στη δράση συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- ✓ για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας δράσης (ενδεικτικά: έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των Δικαιούχων),
- ✓ για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών), καθώς και
- ✓ για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της εν λόγω δράσης.
- ✓ Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του Ν 2472/97.
- ✓ Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη διεύθυνση email που έχει δηλώσει στο Έντυπο Υποβολής προς τον ΕΦ ή/και την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ επέχουν

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.

Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής των φακέλων αρχίζει άμεσα από την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ/ ΕΦ η διαδικασία αξιολόγησης, όπως αυτή αναλυτικά περιγράφεται στην ενότητα Ι.1.10 - ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ.

Ι.1.9 – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που θα κληθούν να υποβάλουν οι δυνητικά εντασσόμενοι δικαιούχοι παρουσιάζονται στο Παράρτημα VI του παρόντος οδηγού.

Ι.1.10 - ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ι.1.10.1 – ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Αξιολογητές

Οι αξιολογήσεις των υποβαλλομένων επενδυτικών σχεδίων διενεργούνται από δύο (2) αξιολογητές, οι οποίοι επιλέγονται κατόπιν ηλεκτρονικής κλήρωσης μεταξύ των μελών του μητρώου αξιολογητών του ΕΦ και διαθέτουν εμπειρία σχετική με το περιεχόμενο της πρόσκλησης. Ο αξιολογητής δεν θα μπορεί να αξιολογεί επενδυτικά σχέδια της ίδιας περιφέρειας με την έδρα του.

Οι αξιολογητές ορίζονται με σχετική απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

Οι αξιολογητές που θα κληθούν να αξιολογήσουν στη δράση πρέπει να διαθέτουν εμπειρία στην αξιολόγηση αντίστοιχων προγραμμάτων, καθώς επίσης και τις απαιτούμενες γνώσεις για τον οδηγό του προγράμματος και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου υλοποιείται. Προβλέπεται διαδικασία / σύστημα εκπαίδευσης των επιλεγέντων αξιολογητών, διαδικασία εξέτασης των αξιολογητών προκειμένου να επιλεγούν οι αξιολογητές εκείνοι που διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα για τη διαδικασία αξιολόγησης του προγράμματος, καθώς και σύστημα επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη ορθής εκτέλεσης του προβλεπόμενου για τους αξιολογητές έργου.

Για τις ανάγκες της αξιολογικής διαδικασίας θα είναι στη διάθεση των αξιολογητών όλο το σχετικό υλικό.

Επιτροπή Αξιολόγησης

Για τις ανάγκες της εγκριτικής διαδικασίας της δράσης θα συσταθεί Επιτροπή Αξιολόγησης με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, στην οποία υπάγεται η ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ. Στην απόφαση αυτή θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, θα ορίζονται τα μέλη της και ότι άλλο απαιτείται.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Με την ίδια απόφαση ορισμού των μελών της Επιτροπής ορίζονται και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω, και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης.

Ι.1.10.2 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Με το πέρας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων, η οποία πραγματοποιείται μέσω του ΠΣΚΕ.

Ο ΕΦ αναλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες της διοργάνωσης και υποστήριξης της διαδικασίας αξιολόγησης, καθώς και της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).

Η αξιολόγηση είναι συγκριτική και περιλαμβάνει:

- έλεγχο πλήρωσης των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής
- έλεγχο της κατάστασης του δικαιούχου
- έλεγχο ποιότητας, πληρότητας και ωριμότητας του Επενδυτικού Σχεδίου.

Σημειώνεται ότι κατά τον έλεγχο και την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων θα γίνουν αυστηρές διασταυρώσεις δεδομένων, ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων και να αποφευχθούν και εξαρθρωθούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού.

Οι τυπικές προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούνται αναλύονται στο Κεφάλαιο Ι.1.4 - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο έλεγχος της κάλυψης των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής απαιτεί την θετική απάντηση **στο σύνολο των κριτηρίων.**

Η βαθμολογία των κριτηρίων προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας του κάθε υποκριτηρίου. Η τελική βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου προκύπτει από το άθροισμα των βαθμολογούμενων κριτηρίων. Η μέγιστη τελική βαθμολογία με την χρήση των ανωτέρω κριτηρίων είναι το 100,00.

Οι ομάδες κριτηρίων παρουσιάζονται και αναλύονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

Κάθε επενδυτικό σχέδιο αξιολογείται και βαθμολογείται από δύο (2) διαφορετικούς αξιολογητές με βάση τα κριτήρια του παρόντος οδηγού.

Βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης είναι οι εξής:

- Τα επενδυτικά σχέδια ανατίθενται προς εξέταση στους αξιολογητές με τυχαία επιλογή μέσω του ΠΣΚΕ.
- Οι αξιολογητές δεν θα έχουν πρόσβαση στα στοιχεία των επενδυτών, αλλά ούτε και στον ηλεκτρονικό κωδικό της πρότασης.
- Σε κάθε περίπτωση θα διασφαλίζεται κατά την αξιολόγηση ότι ο αξιολογητής δεν ταυτίζεται με το συντάκτη του επενδυτικού σχεδίου και δεν συνδέεται με κανένα τρόπο με το επενδυτικό σχέδιο.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- Ο αξιολογητής δεν θα μπορεί να αξιολογεί επενδυτικά σχέδια της ίδιας περιφέρειας με την έδρα του.
- Ο αξιολογητής προβαίνει στην αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων.
- Σε περίπτωση που διαπιστώνεται διαφωνία των δύο αξιολογητών ως προς τις Τυπικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής, το επενδυτικό σχέδιο θα προωθείται, με σχετική εισήγηση του ΕΦ, στην Επιτροπή Αξιολόγησης.
- Σε περίπτωση που η απόκλιση της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών είναι πάνω από 25% του άριστα, το επενδυτικό σχέδιο ανατίθεται εκ νέου, με την ίδια διαδικασία τυχαίας επιλογής μέσω ΠΣΚΕ, σε τρίτο αξιολογητή, και ως επικρατούσες προς περαιτέρω χρήση αξιολογήσεις θεωρούνται εκείνες, όπου οι βαθμολογίες εμφανίζουν την μικρότερη μεταξύ τους απόκλιση.
- Κάθε επενδυτικό σχέδιο αξιολογείται με το μ.ο. της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών.
- Σε περίπτωση που οι προτεινόμενοι από τις δύο επικρατούσες αξιολογήσεις προϋπολογισμοί αποκλίνουν λιγότερο από το 25% του αρχικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, χωρίς ουσιαστικές διαφοροποιήσεις στο φυσικό αντικείμενο, ο προϋπολογισμός ταυτίζεται με το μέσο όρο των προτεινόμενων 2 προϋπολογισμών.
- Στην περίπτωση που υπάρχει διαφοροποίηση ως προς το φυσικό αντικείμενο ή/και απόκλιση προϋπολογισμών μεγαλύτερη του 25% του αρχικού, καλείται να αποφασίσει η Επιτροπή Αξιολόγησης μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση του ΕΦ σχετικά με το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του επενδυτικού σχεδίου.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης οριστικοποιεί την τελική βαθμολογία και το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του κάθε επενδυτικού σχεδίου, στα εξής:

- i. στα βασικά χαρακτηριστικά του κάθε επενδυτικού σχεδίου
- ii. στο βαθμό του κάθε αξιολογητή και στην τελικά διαμορφούμενη συνολική βαθμολογία των δύο αξιολογητών. Η τελική βαθμολογία διαμορφώνεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών
- iii. στον προτεινόμενο προϋπολογισμό από κάθε αξιολογητή και στην αναλογούσα δημόσια επιχορήγηση.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης και οι εισηγητές δεν έχουν πρόσβαση στα στοιχεία της επιχείρησης ούτε στον ηλεκτρονικό κωδικό της πρότασης, μέχρι και τη δημοσίευση του Προσωρινού Καταλόγου των Δυνητικών Δικαιούχων.

Σε κάθε περίπτωση είναι ευθύνη του ΕΦ να διασφαλίζεται ότι ο εισηγητής δεν ταυτίζεται με τον αξιολογητή του επενδυτικού σχεδίου.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης με την υποστήριξη της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ/ΕΦ συντάσσει πρακτικό, που περιλαμβάνει:

- τη βαθμολογική κατάταξη των επενδυτικών σχεδίων.
- για κάθε επιλέξιμο επενδυτικό σχέδιο (που συγκεντρώνει δηλαδή βαθμολογία άνω του 50 και δεν έχει προβλήματα επιλεξιμότητας) το συνολικό προϋπολογισμό, την αναλογούσα δημόσια δαπάνη.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- για τα μη επιλέξιμα επενδυτικά σχέδια ή δαπάνες τη σχετική τεκμηρίωση.

Η κατάταξη των επενδυτικών σχεδίων γίνεται ανά κατηγορία επιχείρησης (καταλύματα, τουριστικές επιχειρήσεις και υφιστάμενες, νέες) και ανά ομάδα περιφερειών.

Οι προκύπτοντες κατάλογοι των προς χρηματοδότηση προτάσεων, με τα πρακτικά αξιολόγησης της Επιτροπής Αξιολόγησης διαβιβάζονται από την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ στον Ειδικό Γραμματέα Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και Ταμείου Συνοχής, ο οποίος εκδίδει Απόφαση με τον προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων, όπως προέκυψαν από τη διαδικασία αξιολόγησης και με βάση το διαθέσιμο προϋπολογισμό ανά περιφέρεια. Στην ίδια απόφαση ορίζεται και ο τόπος και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών του Παραρτήματος VI του Οδηγού.

Σε περίπτωση που οι ανωτέρω ημερομηνίες είναι αργίες, οι καταληκτικές ημερομηνίες παρατείνονται μέχρι και την πρώτη εργάσιμη ημέρα.

Ο φάκελος που θα υποβληθεί θα πρέπει να περιλαμβάνει πλήρως συμπληρωμένα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά με τη σειρά που περιγράφονται στην ενότητα «I.1.9-ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ».

Στην περίπτωση υποβολής δικαιολογητικών ιδιοχείρως, αυτά θα πρωτοκολλούνται κατά την παραλαβή τους, ως εισερχόμενα έγγραφα στο κεντρικό πρωτόκολλο του ΕΦ. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης αυτών θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής.

Στην περίπτωση αποστολής, ως ημερομηνία υποβολής θεωρείται η ημερομηνία που αναγράφεται στη σφραγίδα αποστολής ταχυδρομείου (ΕΛΤΑ- συστημένη αποστολή) ή στο παραστατικό αποστολής της εταιρείας ταχυμεταφοράς, η οποία θα πρέπει να είναι ευδιάκριτη. Η απόδειξη αποστολής των ΕΛΤΑ ή της εταιρείας ταχυμεταφοράς θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής.

Στην περίπτωση υποβολής και αποστολής (ταχυδρομικά ή με ταχυμεταφορά) ο φάκελος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΡΑΣΗ

«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΜΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

»

Επωνυμία Επιχείρησης «.....»

ΑΦΜ «.....»

Κωδικός Επενδυτικού Σχεδίου ¹(1) : «.....»

Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής «.....»

¹ Είναι ο κωδικός που θα παραχθεί κατά την ηλεκτρονική παραλαβή του Εντύπου Υποβολής.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Με την εμπρόθεσμη υποβολή και παραλαβή του φυσικού φακέλου ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται μέσω του ΠΣΚΕ για την παραλαβή του και αρχίζει άμεσα από τον ΕΦ η διαδικασία ταυτοποίησης των στοιχείων της αίτησης και των σχετικών δικαιολογητικών.

Στην περίπτωση που κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών ένταξης διαπιστωθούν τα ακόλουθα:

- ✓ Μη προσκόμιση φακέλου δικαιολογητικών ή ελλείψεις στους υποβληθέντες φακέλους, θα υπάρχει ένα χρονικό περιθώριο 15 ημερολογιακών ημερών να αποστείλουν οι δικαιούχοι τα συμπληρωματικά στοιχεία από την ημερομηνία της ηλεκτρονικής ενημέρωσής τους από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ τον ΕΦ. Στην περίπτωση μη προσκόμισης των ζητούμενων δικαιολογητικών, τα επενδυτικά σχέδια θα παραπέμπονται στην Επιτροπή Αξιολόγησης από τον ΕΦ με εισήγηση για απόρριψη.
- ✓ Ανακριβής δήλωση στοιχείων που αφορούν στις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως αναγράφονται στην ενότητα «I.1.9- ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ», τα επενδυτικά σχέδια θα παραπέμπονται στην Επιτροπή Αξιολόγησης από τον ΕΦ με εισήγηση για απόρριψη.
- ✓ Ανακριβής δήλωση στοιχείων που αφορούν στα βαθμολογούμενα κριτήρια θα γίνεται διόρθωση της βαθμολογίας των επενδυτικών σχεδίων από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ τον ΕΦ και θα εκδίδονται νέοι Πίνακες Βαθμολογικής Κατάταξης.. Εάν η νέα βαθμολογία είναι χαμηλότερη του 50, το επενδυτικό σχέδιο θα παραπέμπεται στην Επιτροπή Αξιολόγησης με εισήγηση απόρριψης. Εάν, σύμφωνα με τη νέα κατάταξη, η βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου είναι χαμηλότερη του κατώτατου ορίου ένταξης επενδυτικών σχεδίων θα διακόπτεται η διαδικασία έγκρισης.
- ✓ Επίσης, αν το κατ' αρχήν επιλέξιμο κόστος του επενδυτικού σχεδίου είναι υψηλότερο των προσφορών θα μειώνεται ο προϋπολογισμός ανάλογα με βάση τις προσφορές.
- ✓ Κάθε δυνητικός δικαιούχος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για κάθε απόκλιση μεταξύ των στοιχείων της αίτησης και των δικαιολογητικών και η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ΕΦ δεν φέρει καμία ευθύνη για τυχόν ενέργειες ή δαπάνες στις οποίες έχει υποβληθεί.
- ✓ Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου των δικαιολογητικών, προκύπτουν οι τελικοί πίνακες βαθμολογικής κατάταξης των επενδυτικών σχεδίων. Ο ΕΦ/ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ με εισήγησή του αποστέλλει τα τελικά αποτελέσματα στην Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία με τη σειρά της προβαίνει στην επικύρωση των αποτελεσμάτων και αποστέλλει στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ την εισήγησή της για την έκδοση της απόφασης ένταξης.

I.1.10.3 –ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Οι προκύπτοντες κατάλογοι μαζί με τα πρακτικά αξιολόγησης των Επιτροπών Αξιολόγησης διαβιβάζονται από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ, ο οποίος εκδίδει τη σχετική απόφαση.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Οι εντάξεις των επενδυτικών σχεδίων των δικαιούχων στη δράση πραγματοποιούνται με βάση τη σειρά βαθμολογικής κατάταξης μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων, ανά κατηγορία επιχειρήσεων και ομάδα περιφερειών. Σε περίπτωση ισοβαθμίας θα εντάσσονται όλα τα επενδυτικά σχέδια που ισοβαθμούν.

Μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης, δημοσιεύονται στοιχεία των εγκεκριμένων πράξεων στους Δικτυακούς τόπους της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ (www.antonistkoti.gr).

Ακολουθώς ενημερώνονται ηλεκτρονικά όλοι οι ενδιαφερόμενοι τόσο για την ένταξη όσο και για την απόρριψη του επενδυτικού σχεδίου από τον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ).

- Στην περίπτωση των ενταγμένων πράξεων, αποστέλλεται ηλεκτρονικά επιστολή, χωριστά στον κάθε δικαιούχο, με το Τεχνικό Παράρτημα του επενδυτικού σχεδίου, στο οποίο περιλαμβάνεται σαφής και αναλυτική περιγραφή του προς εκτέλεση έργου, το χρονοδιάγραμμα, ο συνολικός προϋπολογισμός του, οι πηγές και το ποσοστό χρηματοδότησης αυτού (το Τεχνικό Παράρτημα θα αναρτηθεί και στο ΠΣΚΕ για κάθε επιχείρηση χωριστά). Επίσης, με την επιστολή θα ενημερώνεται ο Δικαιούχος για την υποβολή Υπεύθυνης Δήλωσης περί αποδοχής του Τεχνικού Παραρτήματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την αξιολόγηση καθώς και όλους τους όρους που τίθενται στον Οδηγό για την υλοποίηση του έργου και την παρακολούθηση αυτού. **Η Υπεύθυνη Δήλωση θα υποβληθεί στον ΕΦ μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης.**
- Οι επιχειρήσεις που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα ενημερώνονται από τον ΕΦ εντός 10 ημερολογιακών ημερών από τη δημοσιοποίηση της σχετικής απόφασης. Στην ενημέρωση θα περιλαμβάνεται και ο λόγος απόρριψής τους.

Ο ΕΦ αναλαμβάνει τις ανωτέρω ενέργειες και έχει την ευθύνη της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων.

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής τους στον κατάλογο των πράξεων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 115, παράγραφος 2, του Κανονισμού 1303/2013. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα ΧΙΙ του Καν. 1303/2013 και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Σε περίπτωση απόρριψης επενδυτικών σχεδίων κατά τη διαδικασία ελέγχου δικαιολογητικών ένταξης, δύναται να προκρίνονται τα επόμενα σε βαθμολογία επενδυτικά σχέδια, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης διαθέσιμων πόρων, και μέχρι εξαντλήσεως αυτών.

Σημειώνεται ότι ως ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης της Πράξης στη Δράση.

1.1.10.4- ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

Η διαδικασία ενστάσεων ακολουθεί το άρθρο 43 της Υπουργικής Απόφασης των «Εθνικών Κανόνων επιλεξιμότητας των δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020» (ΦΕΚ 1822/Β/24.02.2015).

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων, στο πλαίσιο πρόσκλησης δύνανται να υποβάλουν ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) κατά της απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Δεν υποβάλλεται ένσταση επί της απόφασης με τον προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων.
- Οι ενστάσεις ασκούνται άπαξ και υποβάλλονται ηλεκτρονικά (μέσω ΠΣΚΕ) προς την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/τον ΕΦ, εντός αποκλειστικής προθεσμίας **είκοσι (20)** ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Οι ενστάσεις εξετάζονται από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/τον ΕΦ τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης και είτε απορρίπτονται, είτε γίνονται αποδεκτές.
- Οι ενστάσεις του παρόντος ασκούνται άπαξ, εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της απόφασης ένταξης/απόρριψης
- Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται από τον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, στην οποία υπάγεται η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Ν.2690/1999 μέσα σε τρεις (3) μήνες από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.
- Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία ορίζεται με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.
- Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων κοινοποιούνται αμελλητί στους δυνητικούς δικαιούχους και αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια, στο www.antonistikotita.gr και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.

Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων

Για τις ανάγκες της διαδικασίας των ενστάσεων, συγκροτείται Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων .

Ο ΕΦ εισηγείται στην Επιτροπή Ενστάσεων, η οποία ορίζεται με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού που συγκροτείται για το λόγο αυτό. Η εκδοθείσα επί της ενστάσεως απόφαση καθιστά οριστική την πράξη ένταξης ή την τυχόν απόρριψη αυτής αποκλεισμένου έτερου σταδίου διοικητικής προσφυγής.

Ι.1.1.11 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ι.1.1.11.1 – ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σημειώνεται ότι για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός επενδυτικού σχεδίου, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες, η εξόφλησή τους θα πρέπει να γίνεται ως ακολούθως για την εξασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου και να αποτελούν εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του Κ.Φ.Ε. (Ν. 4172/2013, ΠΟΛ. 1216/1.10.2014, όπως ισχύουν):

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη),
- Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή,
- Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
- Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής (έως του ποσού των 6.000€). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν παραστατικό καθαρής αξίας άνω των €500, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

1. Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης) (β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
2. Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό από το οποίο θα φαίνεται ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης – επενδυτής και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
  3. Μεταφορά από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) σε εταιρικό λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας για μεταφορά χρημάτων όπου φαίνονται τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχο και προμηθευτή (β) τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
  4. Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχο. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής, (β) σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχο της ενίσχυσης, το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
  5. Ηλεκτρονική τραπεζική συναλλαγή (κίνηση web-banking). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται: (α) έντυπο κίνησης του τραπεζικού εταιρικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο), (β) αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα φαίνεται ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
  6. Εξόφληση μέσω χρεωστικής - πιστωτικής κάρτας. Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η χρεωστική - πιστωτική κάρτα να είναι στο όνομα του δικαιούχο της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της χρεωστικής - πιστωτικής κάρτας του Δικαιούχο (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης λογαριασμού χρεωστικής – πιστωτικής κάρτας, στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

συναλλαγή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

7. Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του Δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για τους δικαιούχους που τηρούν Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ' κατηγορίας).

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου (π.χ. εξοφλήσεις ενοικίων) δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500€) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφη ή μηχανογραφική τήρηση) πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κλπ.) στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης, στα αναλυτικά καθολικά των οικείων λογαριασμών (π.χ. εξόδων, παγίων, προμηθευτών, ταμείου, κλπ.), στα αντίστοιχα ισοζύγια καθώς και στο γενικό ημερολόγιο.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Στο μισθολογικό κόστος υφιστάμενου ή νέου προσωπικού περιλαμβάνονται όλες οι νόμιμες αποδοχές & ασφαλιστικές εισφορές, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους φορείς του Δημοσίου, εξαιρουμένης της αποζημίωσης απόλυσης.

Η δαπάνη της μισθοδοσίας ειδικά, εξοφλείται αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:

- Μισθοδοτικές καταστάσεις (ατομικές) σφραγισμένες και υπογεγραμμένες από τον λογιστή και τον νόμιμο εκπρόσωπο επιχείρησης, για το διάστημα κατά το οποίο επιδοτείται η θέση απασχόλησης.
- Δικαιολογητικό πληρωμής μισθοδοσίας σε τραπεζικό λογαριασμό του εργαζόμενου (κίνηση extrait ή καταθετήριο σε τραπεζικό λογαριασμό).
- Αποδεικτικά καταβολής εργοδοτικών και ασφαλιστικών εισφορών. Σε περίπτωση που έχουν καταβληθεί οι καθαρές (πληρωτέες) αποδοχές και δεν έχουν αποδοθεί οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές και ο αντίστοιχος φόρος, δύναται να πιστοποιηθούν οι ως άνω καθαρές αποδοχές υπό τον όρο ότι ο δικαιούχος έχει προβεί σε ρύθμιση των οφειλών του την οποία και εξυπηρετεί.
- Αποδεικτικά καταβολής ΦΜΥ.

Γενικές επισημάνσεις:

- ❖ Το σύνολο των δαπανών θα πρέπει να έχει εξοφληθεί μέχρι την ολοκλήρωση του έργου και πριν από την τελική έκθεση επαλήθευσης-πιστοποίησης και σε κάθε περίπτωση το αργότερο 24 μήνες από την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού σχεδίου.
- ❖ Ο Δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εκτυπώνονται.
- ❖ Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα πρέπει να είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών της επιχορηγούμενης επένδυσης.
- ❖ Οι δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.
- ❖ Όλες οι εταιρείες-προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες της δράσης θα πρέπει να τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων σε προσωπικό λογαριασμό και όχι εταιρικό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι ατομικές επιχειρήσεις) δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.
- ❖ Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών /μετόχων της επιχείρησης.
- ❖ Δεν θα πρέπει να γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- ❖ Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου, με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).

1.1.11.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Οι δικαιούχοι επενδυτές είναι υπεύθυνοι εξ ολοκλήρου απέναντι στους αρμόδιους Φορείς για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ) με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά του έργου τους.

Ο Δικαιούχος της ενίσχυσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου υποχρεούται στην υποβολή μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) στοιχείων που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης, όπως είναι το Αίτημα Πληρωμής ή τα δεδομένα φυσικού αντικειμένου τα οποία είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση των κοινών δεικτών του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του Κανονισμού 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) (βλ. και σχετική υποχρέωση για τα απογραφικά δελτία εισόδου και εξόδου στην παράγραφο 1.14 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ).

Κάθε παράβαση των όρων του παρόντος Οδηγού και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται τη λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον Δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Επισημαίνονται τα εξής :

1. Έργο τουλάχιστον ίσο με το 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της επένδυσης, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί στο πρώτο έτος υλοποίησής της. Πιο συγκεκριμένα, **δώδεκα (12) μήνες μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης**, η επιχείρηση θα πρέπει να έχει υποβάλει σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης το οποίο θα συνοδεύεται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, για δαπάνες οι οποίες ανέρχονται τουλάχιστον στο 30% του εγκεκριμένου Π/Υ της επένδυσης. Σε ενταγμένες επενδύσεις για τις οποίες:
  - είτε δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα το αίτημα αυτό
  - είτε επί υποβληθέντος τέτοιου αιτήματος και μετά την κάλυψη τυχόν εκκρεμοτήτων και ελλείψεων σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους της παρούσας ενότητας, πιστοποιούνται δαπάνες σε ποσοστό μικρότερο του 20% του εγκεκριμένου Π/Υ τους,

ανακαλείται η Απόφαση Ένταξης αυτών από το Πρόγραμμα και κινείται η διαδικασία επιστροφής εντόκως της τυχόν καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης σύμφωνα με το ισχύον κατά περίπτωση Θεσμικό Πλαίσιο.

2. Κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου του ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον Ε.Φ.:

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο του, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων
- οποιαδήποτε μεταβολή προκύψει στο φυσικό ή οικονομικό αντικείμενο του έργου του που οριοθετεί ανάγκη τροποποίησής του,
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση του έργου του.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από τον ΕΦ, την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάκληση της απόφασης ένταξης και στην απένταξη του δικαιούχου από το Πρόγραμμα με έντοκη επιστροφή της ήδη καταβληθείσας επιχορήγησης

Α) Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης

Το Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης υποβάλλεται από το δικαιούχο σε ειδικά τυποποιημένο για το σκοπό αυτό έντυπο, τόσο ηλεκτρονικά όσο και σε έντυπη μορφή και συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα όπως αυτά καθορίζονται στο Παράρτημα «Παραδοτέα ΙΧ».

Αιτήματα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών είναι δυνατόν να υποβληθούν μέχρι δύο (2) το πολύ και μετά την εκτέλεση τουλάχιστον του 30% του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικείμενου (υποβληθείσες δαπάνες) και έως την εκτέλεση του 80% του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικείμενου (υποβληθείσες δαπάνες).

Το Αίτημα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης μπορεί να περιλαμβάνει προκαταβολές σε προμηθευτές, που αθροιστικά δε θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Το Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης πρέπει να υποβληθεί σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή συνοδευόμενο από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και, το αργότερο, εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την τυπική ημερομηνία λήξης του.

Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα υποβολής Αιτήματος τελικής επαλήθευσης - πιστοποίησης του έργου του χωρίς την υποβολή Αιτήματος ενδιάμεσης επαλήθευσης – πιστοποίησης. Στην περίπτωση αυτή :

- απαιτείται, σύμφωνα με την σχετική επισήμανση ανωτέρω, το πλήρες αίτημα να υποβληθεί σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή εμπρόθεσμα εντός της προθεσμίας των δώδεκα (12) μηνών από την απόφαση ένταξης της επένδυσης
- η προθεσμία των εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών της προηγούμενης παραγράφου δεν έχει εφαρμογή.

Β) Επαλήθευση έργων

Η παρακολούθηση των έργων των δικαιούχων γίνεται μέσω διοικητικής και επιτόπιας επαλήθευσης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου (ΦΟΑ) από ορισμένο με απόφαση του Ε.Φ. για το σκοπό αυτό **όργανο ελέγχου** κατόπιν Αιτήματος

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Επαλήθευσης-Πιστοποίησης του δικαιούχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η επαλήθευση αφορά στην επιβεβαίωση της επιλεξιμότητας των πραγματοποιηθεισών δαπανών για την υλοποίηση της επένδυσης, στην πιστοποίησή τους καθώς και στο εύλογο του κόστους αυτών και στην καταβολή της αναλογούσας επιχορήγησης.

Κατά την επαλήθευση – πιστοποίηση :

- γίνεται έλεγχος της επιλεξιμότητας, της ορθότητας, της σκοπιμότητας, της εγκυρότητας και της νομιμότητας των συγκεκριμένων πραγματοποιηθεισών δαπανών ως προς τις εγκεκριμένες
- διαπιστώνεται η ορθή κατανομή των δαπανών στις αντίστοιχες Κατηγορίες Δαπανών και ανά ποσοτικό στοιχείο
- επιβεβαιώνεται το εύλογο του κόστους
- γίνεται έλεγχος των πρωτότυπων παραστατικών έκδοσης και εξόφλησης των δαπανών, των πρωτότυπων λοιπών δικαιολογητικών, τα οποία μονογράφονται και σφραγίζονται με ειδική σφραγίδα, που φέρει το τίτλο του Προγράμματος. Ελέγχονται επίσης και αντίστοιχα τηρούμενα στοιχεία από τις λογιστικές εγγραφές των πράξεων ανάλογα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων για να επιβεβαιωθεί η ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικειμένου (π.χ. βιβλία εσόδων-εξόδων, καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κλπ)
- θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση να τεκμηριώνεται και να αιτιολογείται αναλυτικά η όποια περικοπή.

Τα παραδοτέα για τη διενέργεια της επαλήθευσης - πιστοποίησης του έργου (του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου) καθώς και οι επιλέξιμοι τρόποι εξόφλησης αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα «Παραδοτέα ΙΧ» του παρόντος Οδηγού.

Μετά το πέρας του ελέγχου και κατόπιν κάλυψης από το δικαιούχο των τυχόν εκκρεμοτήτων και ελλείψεων που εντοπίστηκαν, ολοκληρώνεται η επαλήθευση – πιστοποίηση με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης.

Επισημαίνεται ότι τόσο η έγγραφη ή/και ηλεκτρονική γνωστοποίηση ελλείψεων που εντοπίστηκαν στο υποβληθέν Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης, από τον ΕΦ, όσο και η κάλυψη αυτών από το δικαιούχο, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την πρώτη (έγγραφη ή/και ηλεκτρονική) γνωστοποίηση των ελλείψεων.

Η επαλήθευση-πιστοποίηση διακρίνεται σε διοικητική και επιτόπια.

Η **διοικητική** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις υποβολής Αιτημάτων Ενδιάμεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης με δαπάνες που ανέρχονται κατ' ανώτατο στο 80% της συνολικά επιχορηγούμενης δαπάνης, ποσοστό στο οποίο δύνανται να περιλαμβάνονται προκαταβολές σε προμηθευτές, που αθροιστικά δε θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Η **επιτόπια** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στην ολοκλήρωση του έργου και περιλαμβάνει έλεγχο του οικονομικού και του φυσικού αντικειμένου του έργου στο

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

σύνολό του, καθώς και επίλυση θεμάτων που προέκυψαν σε τυχόν προηγηθείσα διοικητική επαλήθευση.

Ο Ε.Φ. προκειμένου η επιχείρηση να είναι κατάλληλα προετοιμασμένη κατά την ημερομηνία της επαλήθευσης, αποστέλλει σχετικό έγγραφο ειδοποίησης πριν την ακριβή ημερομηνία της επαλήθευσης και κατόπιν συνεννόησης με την επιχείρηση.

Η επιχείρηση από την πλευρά της θα πρέπει να διευκολύνει τα στελέχη επαλήθευσης και να τηρεί τις οδηγίες που αυτά θα της υποδεικνύουν καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής των εκκρεμοτήτων που διαπιστώθηκαν κατά την επί τόπου επαλήθευση.

Η παρουσία του Υπευθύνου Έργου εκ μέρους του δικαιούχου καθ' όλη τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης – πιστοποίησης είναι υποχρεωτική και αποτελεί κατά βάση προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της επαλήθευσης.

Στα όργανα ελέγχου των επιτόπιων επαληθεύσεων δύναται να συμμετέχουν και στελέχη εκτός Ε.Φ., τα οποία διαθέτουν τα ανάλογα προσόντα και υποχρεωτικώς θα λάβουν σχετική εκπαίδευση και οδηγίες από τον Ε.Φ. Σημειώνεται ότι ο συντονισμός του εκάστοτε οργάνου ελέγχου αποτελεί αρμοδιότητα του Ε.Φ. και φέρει την ευθύνη για τυχόν πράξεις ή παραλείψεις αυτών.

Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης, ο Ε.Φ. υποχρεούται στη διενέργεια αυτεπάγγελτης επιτόπιας επαλήθευσης εντός έξι (6) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, εφόσον έχει προηγηθεί εκταμίευση επιχορήγησης.

Εφόσον δεν έχει προηγηθεί Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης, ο Ε.Φ. προσκομίζει άμεσα και με σχετική εισήγηση το θέμα στην Επιτροπή Παρακολούθησης προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει για την απένταξη ή μη του έργου..

Γ) Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης – αντιρρήσεις δικαιούχου

Η συνταχθείσα από το όργανο διενέργειας της επαλήθευσης Έκθεση Επαλήθευσης, υποβάλλεται για έγκριση (αποδοχή των αποτελεσμάτων) από ιεραρχικά ανώτερο και διαφορετικό όργανο. Σε περίπτωση διαφωνίας με (ή λάθους σε) πεδία της Έκθεσης Επαλήθευσης, παρέχεται η δυνατότητα να εκτελεστούν οι όποιες διορθώσεις σε αυτή, από το αρμόδιο όργανο με την αντίστοιχη τεκμηρίωση.

Με την οριστικοποίηση της έκθεσης πιστοποίησης :

- ο δικαιούχος ενημερώνεται γραπτώς για τα αποτελέσματα της πιστοποίησης με την αποστολή της σχετικής έκθεσης,
- ο δικαιούχος αποκτά δικαίωμα λήψης δημόσιας επιχορήγησης.

Με την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης, παρέχεται το δικαίωμα στους Δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις. Ο τρόπος καθώς και η αποκλειστική προθεσμία εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, το όργανο εξέτασης καθώς και η χρονική προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκδίδεται θετική ή απορριπτική απόφαση προσδιορίζονται στην Α.Π. 126829 / ΕΥΘΥ 1217/21-12-2105 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 2784) με θέμα «ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 22 ΤΟΥ Ν. 4314/2014» όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, αν απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης. Τα αποτελέσματα εξέτασης των αντιρρήσεων αποστέλλονται στους Δικαιούχους με ευθύνη του ΕΦ.

Το Αίτημα Επαλήθευσης, η Έκθεση Επαλήθευσης, η Πιστοποίησή της και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

1.1.11.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται από τον Ε.Φ. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την παροχή δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με το οποίο έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα στον αρμόδιο ΕΦ.

Α) Προκαταβολή (δυννητική)

Μετά την υπογραφή της απόφασης ένταξης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής, **μέχρι το 40,0%** της δημόσιας χρηματοδότησης, εφόσον ο δικαιούχος προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα, η οποία εκδίδεται υπέρ του ΕΦ με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου είτε ορισμένου χρόνου με λήξη μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης. Στη δεύτερη περίπτωση και εφόσον συμβεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, η εγγυητική επιστολή ορισμένου χρόνου να λήγει πριν την ολοκλήρωση της επένδυσης, ο δικαιούχος υποχρεούται, άμεσα να την αντικαταστήσει με άλλη ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση. Αποτελεί ευθύνη του ΕΦ να παρακολουθεί και να εξασφαλίζει ότι η κατά τα ανωτέρω προσκομισθείσα από δικαιούχο εγγυητική επιστολή είναι έγκυρη και παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσής του.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται, έπειτα από αίτημα του δικαιούχου, να απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου δημόσια χρηματοδότηση και επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της ως ανωτέρω.

Παρέχεται η δυνατότητα/επιλογή σε δικαιούχο που έλαβε προκαταβολή έναντι Εγγυητικής Επιστολής, όταν ελεγχθούν και πιστοποιηθούν δαπάνες του έργου του, να

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

ζητήσει εκ νέου προκαταβολή πρόσθετης δημόσιας επιχορήγησης. Εφόσον ο δικαιούχος επιλέξει αυτό να γίνει με διατήρηση της υπάρχουσας εγγυητικής επιστολής, απαιτείται η επιστολή να έχει κατάλληλα διατυπωμένο περιεχόμενο και να επαρκεί ως προς το ποσό/ύψος της.

Σε κάθε περίπτωση, η συνολική προκαταβολικά ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της εγκεκριμένης.

Χωρίς να παραβιάζονται οι λοιποί όροι χορήγησης της προκαταβολής επιχορήγησης, δύναται ο Δικαιούχος να κάνει χρήση των ειδικών τραπεζικών λογαριασμών με τη μορφή «Ανοιχτών Καταπιστευτικών Λογαριασμών (Escrow Accounts)» ή άλλων χρηματοδοτικών μέσων, υπό την προϋπόθεση να υπάρχει θεσμοθετημένο πλαίσιο ως προς τη λειτουργία τους.

Β) Ενδιάμεση/σες καταβολή/λες

Καταβάλλονται έπειτα από υποβολή σχετικού Αιτήματος Επαλήθευσης - Πιστοποίησης από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι τη στιγμή της υποβολής του Αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση. Σωρευτικά οι ενδιάμεσες καταβολές στον εκάστοτε δικαιούχο δεν μπορούν να υπερβούν το 80% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Γ) Αποπληρωμή

Καταβάλλεται μετά την επιτόπια επαλήθευση της ολοκλήρωσης του έργου, την οριστική παραλαβή του και την Βεβαίωση Ολοκλήρωσης της Πράξης. Στο στάδιο αυτό οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος του έργου, καθώς και η αναλογούσα αυτού δημόσια χρηματοδότηση σε συνδυασμό με την ικανοποίηση ή όχι των απαιτήσεων περί νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού, εφόσον αυτό έχει εφαρμογή στο προς ολοκλήρωση και παραλαβή έργο.

Η ΔΑ/ΕΦ διασφαλίζει ότι ο Δικαιούχος λαμβάνει πλήρως το συνολικό ποσό της οφειλόμενης ενίσχυσης το αργότερο σε ενενήντα μέρες μετά την ημερομηνία υποβολής του Αιτήματος από τον Δικαιούχο. Προς τούτο, μπορεί να καταρτίσει ενδιάμεσες ενδεικτικές προθεσμίες. Η προθεσμία πληρωμής των 90 ημερών δύναται να διακοπεί από τη ΔΑ/ΕΦ σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 132 παρ. 2 του Καν.1303/2013. Η διαδικασία διακοπής και τεκμηρίωσης αποτυπώνεται στο ΠΣΚΕ

Επισημάνσεις

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους του έργου, με ελάχιστο κόστος τις 15.000,00 €.

Για την καταβολή επιχορήγησης κατά τα ανωτέρω, απαιτείται η υποβολή από το δικαιούχου του αντίστοιχου αιτήματος σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή. Το αίτημα

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

θα συνοδεύεται από τα απαιτούμενα σύμφωνα με το Παράρτημα Χ Δικαιολογητικά καταβολής επιχορήγησης.

Με βάση τα παραπάνω, καταβάλλεται η ενίσχυση από τη ΔΑ/ΕΦ στο Δικαιούχο, κατόπιν προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής, συντάσσεται το Δελτίο Παρακολούθησης Δαπανών & Φυσικού Αντικειμένου και ενημερώνεται το ΟΠΣ.

1.1.12 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την αρμόδια διαχειριστική αρχή ή τον Ε.Φ. δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή ή τον ΕΦ Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης στο πρόγραμμα και μετακύληση σε αυτόν των δημοσιονομικών επιπτώσεων (παρ. 8 Άρθρου 2 ΥΑ 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 - ΦΕΚ 1822/24.08.2015).

1.12.1 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, επιτρέπονται τροποποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου (ΦΟΑ) του επενδυτικού σχεδίου. Είναι δυνατές **έως δύο (2)** τροποποιήσεις του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου της επένδυσης (εξαιρούνται από τον ποσοτικό περιορισμό τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας όπως οι παρατάσεις, αλλαγές επωνυμίας ή έδρας, μετοχικής σύνθεσης κτλ) και εφόσον με την αιτούμενη τροποποίηση δεν αλλοιώνονται οι προϋποθέσεις ένταξης του έργου στο Πρόγραμμα.

Επισημαίνονται τα εξής :

- Στο υποβληθέν αίτημα τροποποίησης από τον δικαιούχο στον Ενδιάμεσο Φορέα (Ε.Φ), πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς η αναγκαιότητα της τροποποίησης, να τεκμηριώνεται η μη αλλοίωση των στόχων που έχουν τεθεί και εγκριθεί, να μην μεταβάλλεται η επιλεξιμότητα και να μην αλλοιώνεται το αποτέλεσμα της αξιολόγησης του σχεδίου.
- Δεν γίνεται δεκτό αίτημα τροποποίησης με συνέπεια την αύξηση του εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού καθώς επίσης και τη μείωση του κάτω του ορίου των 15.000 €.
- Στον τροποποιημένο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό θα πρέπει να τηρούνται τα μέγιστα ποσοστά και ποσά των κατηγοριών δαπανών που ορίζονται στον Οδηγό Προγράμματος.
- Οι δαπάνες ενεργειών που αφορούν στη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, δύναται να τροποποιούνται με άλλες δαπάνες ενεργειών προσβασιμότητας ΑΜεΑ είτε εντός της ίδιας κατηγορίας ή και σε άλλη κατηγορία δαπάνης. Η μείωση του εγκεκριμένου κόστους ενεργειών διευκόλυνσης προσβασιμότητας ΑΜεΑ επιτρέπεται.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

1.12.2 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, επιτρέπονται τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας ως ακολούθως :

- Αλλαγή υπεύθυνου έργου.
- Αλλαγή νομίμου εκπροσώπου.
- Μεταβολή επωνυμίας ή/και νομικής μορφής της επιχείρησης.
- Μεταβολή εταιρικής / μετοχικής σύνθεσης.
- Αλλαγή χρηματοδοτικού σχήματος μόνο σε περίπτωση ενσωμάτωσης τραπεζικού δανεισμού (σε περίπτωση κατάργησης τραπεζικού δανεισμού δεν απαιτείται τροποποίηση. Η αλλαγή αυτή ενσωματώνεται στο αίτημα επαλήθευσης/ πιστοποίησης και εξετάζεται απευθείας σε αυτό).
- Αλλαγή έδρας επιχείρησης ή/και τόπου εγκατάστασης.
- Αλλαγή προμηθευτή. Διευκρινίζεται ότι η αλλαγή προμηθευτή, η οποία δεν συνοδεύεται από οποιαδήποτε άλλη μεταβολή του εγκεκριμένου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της εκάστοτε δαπάνης, δεν συνιστά αιτία τροποποίησης, ενσωματώνεται στο αίτημα επαλήθευσης/πιστοποίησης και εξετάζεται απευθείας με αυτό.
- Αλλαγή δαπάνης/δαπανών συνολικής αξίας ίσης, ως ποσοστό, με το 20% του συνολικού επιχορηγούμενου Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου, με νέα/νέες δαπάνες εντός της ίδιας Κατηγορίας δαπανών για τις οποίες, τις νέες δαπάνες, τεκμηριώνεται σωρευτικά ότι:
  - ο υπακούουν στους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών της κατηγορίας
  - ο εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες της επένδυσης
  - ο δεν ξεπερνούν το εγκεκριμένο συνολικό κόστος (συνολική τιμή) των αρχικών δαπανών που αλλάζονται.
- Αλλαγή εργαζόμενου. Στην περίπτωση αλλαγής εργαζόμενου θα πρέπει να αποστέλλονται μαζί με το αίτημα, τα εξής:
  - ο Δελτίο ανεργίας ή βεβαίωση εγγραφής στο μητρώο ανέργων του ΟΑΕΔ σε ισχύ κατά την ημερομηνία πρόσληψης
  - ο Αναγγελία πρόσληψης στον ΟΑΕΔ
  - ο Φωτοαντίγραφο ταυτότητας
  - ο Έγγραφο αναγγελίας απόλυσης ή οικειοθελούς αποχώρησης στον ΟΑΕΔ
  - ο Απογραφικό Δελτίο Εισόδου/Εξόδου του/των εργαζόμενου/ων που αντικαταστάθηκαν.

Διευκρινίζεται ότι τέτοιες αλλαγές δαπανών μπορούν να ενσωματώνονται στο αίτημα επαλήθευσης / πιστοποίησης και να εξετάζονται απευθείας με αυτό χωρίς να απαιτείται η υποβολή σχετικού αιτήματος τροποποίησης.

1.12.3 ΕΞΕΤΑΣΗ- ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Τροποποιήσεις ως ανωτέρω εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον Ε.Φ.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Εξαιρούνται οι τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιαστικά τα κριτήρια επιλεξιμότητας και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου οι οποίες εξετάζονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης (Επ.Πα.) του προγράμματος. Για αυτές, ο ΕΦ προσκομίζει άμεσα και με σχετική εισήγηση την αιτούμενη τροποποίηση στην Επ.Πα. η οποία και γνωμοδοτεί για την τελική απόρριψη ή μη της τροποποίησης και την έκδοση σχετικής απόφασης.

Επισημαίνονται τα εξής :

- Το αίτημα τροποποίησης συμπληρώνεται ηλεκτρονικά στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), εκτυπώνεται, υπογράφεται και υποβάλλεται εντύπως στον Ε.Φ. συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά, πριν την ημερομηνία λήξης του έργου, όπως αυτή προκύπτει βάσει της Απόφασης Ένταξης, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν παρατάσεων που έχουν εγκριθεί. Της παρούσας προθεσμίας – επισήμανσης εξαιρούνται αιτήματα που διαπιστώνεται κατά την τελική επαλήθευση ότι πρέπει να υποβληθούν λόγω αναγκών τακτοποίησης της υλοποιηθείσας επένδυσης.
- Αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση φυσικού αντικείμενου σε ποσοστό μικρότερο του 1/3 του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης, εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον Ε.Φ.
- Αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση φυσικού αντικείμενου σε ποσοστό μεγαλύτερο του 1/3 του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης, εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από την Επ.Πα. κατόπιν εισήγησης του Ε.Φ.
- Κάθε άλλο θέμα ή τροποποίηση που δεν δύναται να περιληφθεί στα αναφερόμενα ανωτέρω, εξετάζεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης, κατόπιν εισήγησης του αρμόδιου Ε.Φ.

1.12.4 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Με απόφαση του Γενικού/Ειδικού Γραμματέα στον οποίο υπάγεται η ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ, συγκροτούνται Επιτροπή/ές Παρακολούθησης των έργων του Προγράμματος. Στην απόφαση αυτή θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, πέραν των όσων αρμοδιοτήτων της ανατίθενται με τον παρόντα Οδηγό Δράσης, και θα ορίζονται τα μέλη της.

Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης με δικαίωμα ψήφου θα είναι στελέχη της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ και του Ε.Φ.

1.1.13 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΕΡΓΩΝ

Η ολοκλήρωση και παραλαβή έργου για το οποίο έχει επαληθευθεί και πιστοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο γίνεται από τον Ε.Φ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι :

- Το έργο να κριθεί ολοκληρωμένο και λειτουργικό.
- Το υλοποιηθέν και πιστοποιηθέν Οικονομικό Αντικείμενο να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του ελάχιστου προβλεπόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού (15.000,00€).

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- Η ύπαρξη άδειας λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου απαιτείται που να περιλαμβάνει την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης, δραστηριότητα.
- Η ύπαρξη υποδομών διευκόλυνσης της προσβασιμότητας των ΑμεΑ.
- Ο καθορισμός της τελικά δικαιούμενης επιχορήγησης σε συνδυασμό με την ικανοποίηση ή όχι των απαιτήσεων περί νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού, εφόσον αυτό έχει εφαρμογή στο προς ολοκλήρωση και παραλαβή έργο.

Επισημαίνονται τα εξής :

1. Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου θα λαμβάνεται η ημερομηνία στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία ενέργεια από πλευράς δικαιούχου που αφορούσε στην ολοκλήρωση του έργου του.
2. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, το έργο παραλαμβάνεται με την προσκόμιση, κατ' ελάχιστον, της υποβληθείσας στον αρμόδιο φορέα αίτησης έκδοσης/ανανέωσης της άδειας λειτουργίας. Η νέα ή η ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί από τον δικαιούχο στον ΕΦ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου.
Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εμπρόθεσμα τον ΕΦ τόσο για την έκδοση της νέας/ανανεωμένης άδειας όσο και για πιθανές εμπλοκές ή καθυστερήσεις στη διαδικασία.
3. Ο ΕΦ υποχρεούται στην παρακολούθηση και έλεγχο τακτοποίησης τυχόν εκκρεμοτήτων σχετικά με τις παραπάνω προϋποθέσεις ολοκλήρωσης και παραλαβής έργων των δικαιούχων εντός των καθορισμένων χρονικών διαστημάτων.
Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί μη τήρηση κάποιας ή κάποιων εκ των ως άνω προϋποθέσεων, ο ΕΦ προχωρεί στη λήψη των απαιτούμενων σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο μέτρων.

Μετά την σύνταξη της Έκθεσης Επαλήθευσης των συνολικών στοιχείων της Πράξης, και με βάση τα αποτελέσματά της, η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ο ΕΦ προβαίνει στη **σύνταξη της Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης Πράξης** μέσω του ΠΣΚΕ, την οποία κοινοποιεί στο Δικαιούχο.

Με τη Βεβαίωση αυτή:

- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου της Πράξης (τα παραδοτέα, η επίτευξη της τιμής στόχου των δεικτών και των στόχων της Πράξης)
- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου του Δικαιούχου και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης δαπανών (συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη) όλων των προηγούμενων ενδιάμεσων Αιτημάτων Πληρωμής καθώς και του τελικού Αιτήματος

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και αποτυπώνονται ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό
- καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της Πράξης
- βεβαιώνεται η έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο
- διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του Δικαιούχου που τίθενται στην απόφαση ένταξης Χρηματοδότησης και ειδικότερα δημοσιότητας και ΑΜΕΑ και υποβολής απαιτούμενων στοιχείων, όπως π.χ. των απογραφικών δελτίων εισόδου και εξόδου του δικαιούχου και του επιδοτούμενου από την παρούσα δράση, προσωπικού αυτής
- διαπιστώνεται η συμμόρφωση του Δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/ επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη (από ΔΑ/ΕΦ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.)
- καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε Μακροχρόνιας Υποχρέωσης του Δικαιούχου, όπως αυτές έχουν προδιαγραφεί στην απόφαση ένταξης

Η Δ.Α κοινοποιεί τη Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης στον δικαιούχο. Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Πράξης.

Ι.1.14 – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Κατά το διάστημα υλοποίησης του έργου τους και για τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία προς την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ/τον ΕΦ σχετικά με το έργο τους, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων. Επίσης οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση των δράσεων στην οποία συμμετείχαν και χρηματοδοτήθηκαν.

Η ενισχυθείσα επιχείρηση οφείλει να λειτουργεί πραγματικά κατά το διάστημα υλοποίησης (ηλεκτροδότηση ακινήτου, εγκατεστημένος εξοπλισμός, μισθωτήριο συμβόλαιο σε ισχύ και παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών). Σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια υλοποίησης (όχι ολοκλήρωση έργου ή υποβολή αιτήματος ελέγχου) ανακαλείται η απόφαση ένταξης και ανακτάται ή αχρεωστήτως καταβληθείσα χρηματοδότηση.

Η ενισχυθείσα επιχείρηση οφείλει επίσης να λειτουργεί πραγματικά έως και τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή, αποπληρωμή του έργου (ηλεκτροδότηση ακινήτου, εγκατεστημένος εξοπλισμός, μισθωτήριο συμβόλαιο σε ισχύ και παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών). Σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς και της παραγωγικής της λειτουργίας στο διάστημα αυτό επιβάλλεται ολική ή αναλογική δημοσιονομική διόρθωση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Θα πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στο Παράρτημα XII του ΕΕ1303/2014 και το Κεφάλαιο II του ΕΕ 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

Επιπλέον οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν επίσης τα δεδομένα φυσικού αντικειμένου, τα οποία είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση των κοινών δεικτών του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ I του Κανονισμού 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις που θα τους δοθούν από την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ. Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων, που απαιτούνται στο Παράρτημα XII θα οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης ένταξης.

Τα εν λόγω δεδομένα καταχωρούνται στο ΠΣΚΕ, στο οποίο θα έχουν πρόσβαση οι ωφελούμενοι της δράσης (οι δικαιούχοι χρηματοδότησης και εργαζόμενοι αυτών που οι μισθοί τους επιδοτούνται από τη δράση). Τα δεδομένα των συμμετεχόντων / ωφελουμένων που θα πρέπει να συλλέγονται και να καταχωρούνται στο ηλεκτρονικό σύστημα είναι αυτά που περιλαμβάνονται στο «Απογραφικό Δελτίο Ωφελουμένου κατά την είσοδο στην πράξη» και το «Απογραφικό Δελτίο Ωφελουμένου κατά την έξοδο από την πράξη», τα οποία θα βρίσκονται συνημμένα στο Παράρτημα ΧΙ του παρόντος Οδηγού.

Ως ημέρα εισόδου για τον δικαιούχο της πράξης ορίζεται η ημέρα έναρξης της υλοποίησης της πράξης, ενώ για τον εργαζόμενο στην επιχείρηση ορίζεται η ημέρα της αναγγελίας πρόσληψής του. Ως ημέρα εξόδου για τον δικαιούχο ορίζεται η ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης. Η διακοπή εργασίας του εργαζόμενου στην επιχείρηση πριν τη συμπλήρωση του απαιτούμενου από τον οδηγό της Δράσης χρόνου της ΝΘΕ δεν συνιστά απαλλαγή από την υποχρέωση συμπλήρωσης και υποβολής των Απογραφικών Δελτίων Ωφελουμένων εισόδου και εξόδου στην πράξη του εργαζόμενου. Στην προκειμένη περίπτωση ως ημέρα εξόδου ορίζεται η ημέρα διακοπής της συνεργασίας του εργαζόμενου με την επιχείρηση.

Το ηλεκτρονικό σύστημα, στο οποίο θα καταχωρούνται τα δεδομένα των συμμετεχόντων / ωφελουμένων, θα έχει τη δυνατότητα επεξεργασίας, αποθήκευσης και διαβίβασής τους στο ΟΠΣ – ΕΣΠΑ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο και τον χρόνο συλλογής των δεδομένων των συμμετεχόντων / ωφελουμένων βρίσκονται στο Ενιαίο Σύστημα Παρακολούθησης των Δεικτών.

1.1.14.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι δικαιούχοι των οποίων επενδύσεις θα υπαχθούν στην παρούσα δράση κρατικής ενίσχυσης, μετά την ένταξή τους **και για τρία (3) έτη μετά από την τελική πληρωμή της** δημόσιας δαπάνης και με κύρωση την υποχρέωση επιστροφής της συνεισφοράς, πλέον τόκων και μέχρι πλήρους εξοφλήσεως, θα πρέπει σύμφωνα και με το άρθρο 71 του Κανονισμού 1303/2013 να τηρούν τις παρακάτω ειδικότερες υποχρεώσεις:

- i. να τηρούν τους όρους της υπαγωγής (απόφασης ένταξης),
- ii. να τοποθετήσουν σε εμφανές σημείο της επιχείρησής τους αφίσα, (πινακίδα ενημέρωσης) σύμφωνα με τον Επικοινωνιακό Οδηγό 2014-2020 (σε ελάχιστο μέγεθος Α3) αναφορικά με τη συνδρομή του διαρθρωτικού ταμείου στην

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

- υλοποίηση του έργου τους, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θα υποδειχθούν
- iii. να μην προβούν στη μετεγκατάσταση της ενισχυθείσας επένδυσης εκτός της περιοχής του προγράμματος·
  - iv. να μην διακόπτουν την επένδυση, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),
  - v. να μην μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της επένδυσης (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),
  - vi. να μην αντικαταστήσουν οποιοδήποτε στοιχείο του εξοπλισμού, εκτός εάν η αντικατάσταση αφορά αγορά νέου παρομοίου εξοπλισμού (όμοιας ή καλύτερης τεχνολογίας). Στις περιπτώσεις αυτές (υπό στοιχεία ε και στ) οφείλουν προ λήψεως οιασδήποτε ενέργειας να υποβάλουν αίτημα τροποποίησης και εφόσον εγκριθεί να προβούν στην αντικατάσταση, με τήρηση όλων των παραστατικών που αφορούν τόσο το νέο όσο και τον παλιό εξοπλισμό,
  - vii. να μην μεταβάλουν κατά οποιοδήποτε τρόπο την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους, δίχως να προηγείται επίσημη ενημέρωση του ΕΦ.
  - viii. να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),
  - ix. να μη μεταβάλουν ουσιαστικά την ενισχυθείσα επένδυση και κατά τρόπο που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης ή που θα μπορούσε να οδηγήσει σε υπονόμηση των αρχικών στόχων της.
  - x. να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων.
  - xi. να τηρούν σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης το όριο του Κανονισμού de minimis (βλ. Κανονισμό 1407/2013).
  - xii. να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τη αειφόρο ανάπτυξη, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση και την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες.
  - xiii. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιεί, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλει στο ΠΣΚΕ.
  - xiv. να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ ή στον Ενδιάμεσο Φορέα.
  - xv. να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στο Παράρτημα XII του Κανονισμού 1303/2013 και ειδικότερα:

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

α) Να ενημερώνουν τους συμμετέχοντες σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, και κατά περίπτωση από το ΕΤΠΑ, σχετικά με τη συγχρηματοδότησή της από το ΕΚΤ, ή το ΕΤΠΑ και την υλοποίησή της στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος. Η εν λόγω ενημέρωση πραγματοποιείται σε κάθε έγγραφο ή άλλο πιστοποιητικό που χρησιμοποιούνται κατά την υλοποίηση της πράξης ή παράγονται στο πλαίσιο αυτό.

β) Να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στο κατάλογο των πράξεων του Ε.Π. που δημοσιοποιεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. (ή εναλλακτικά ο ΕΦ), στις διαδικτυακές πύλες www.antagonistikotita.gr, www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 115 και στο Παράρτημα ΧΙΙ του Καν. 1303/2013, και στο οποίο αναφέρονται: η ονομασία του δικαιούχου και της πράξης, σύνοψη της πράξης, ημερομηνία έναρξης της πράξης, καταληκτική ημερομηνία πράξης, συνολική επιλέξιμη δαπάνη, ποσοστό συγχρηματοδότησης, ταχυδρομικός κώδικας, ή άλλη κατάλληλη ένδειξη της τοποθεσίας, χώρα, ονομασία της κατηγορίας παρέμβασης της πράξης.

Επισημαίνεται ότι οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την αρμόδια διαχειριστική αρχή συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνέπεια αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης στο πρόγραμμα και μετακύληση σε αυτό των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

Όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου τηρούνται από την επιχείρηση σε ειδική μερίδα καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, αλλά και στη συνέχεια για δέκα (10) χρόνια από την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας δόσης της επιχορήγησης και τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου, της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ, τη ΕΔΕΛ ή των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος και τούτο ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών της παραγωγικής επένδυσης.

Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

1.1.14.2 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Η διαχειριστική αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του επιχειρησιακού προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού θέτει στη διάθεση των ενδιαμέσων φορέων και των δικαιούχων πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την υλοποίηση πράξεων αντίστοιχα.

Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου που είναι ένα **σύνολο διοικητικών αρχών** που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, διαρθρωμένων με συγκεκριμένη οργανωτική δομή,

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

αναπτύσσει επί μέρους δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή **δημοσιονομική διαχείριση των πόρων (οικονομία αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα).**

Η ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ στο πλαίσιο της υποχρέωσής της για τη διασφάλιση της τήρησης της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων του προγράμματος και της ασκούμενης από αυτή εποπτείας σε εκχωρηθείσες πράξεις κρατικών ενισχύσεων αλλά και ο ΕΦ στο πλαίσιο της σχετικής πράξης εκχώρησης αρμοδιοτήτων αναλαμβάνουν όλες τις ενέργειες, οι οποίες απαιτούνται για την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων επί τριετία από τη τελική πληρωμή της δημόσιας δαπάνης. Ο ΕΦ ενημερώνει σχετικά την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ. Ο ΕΦ τηρεί επίσης λεπτομερείς φακέλους των έργων για μία δεκαετία μετά την ολοκλήρωση των έργων.

Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται με διοικητική επαλήθευση επί τη βάση δείγματος που επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων και με βάση τα υποβληθέντα από το δικαιούχο δικαιολογητικά που επιτρέπουν την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των ή βάση διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων.

Επίσης, δυνατή η διενέργεια και επιτόπιων επαληθεύσεων εκ μέρους του ΕΦ ή/και της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ. Η συχνότητα και το πεδίο κάλυψης των επιτόπιων επαληθεύσεων είναι οπωσδήποτε ανάλογα προς το ποσό της δημόσιας στήριξης στην πράξη και προς το επίπεδο κινδύνου που εντοπίζεται κατά τις εν λόγω επαληθεύσεις και λαμβάνοντας υπ' όψιν τα αποτελέσματα, συμπεράσματα, συστάσεις και τους λογιστικούς ελέγχους που διενεργεί η αρχή ελέγχου για το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου συνολικά.

Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση πέραν του ΕΦ και της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ και από άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ έχει το δικαίωμα διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση έκαστου έργου.

Για τη διοικητική επαλήθευση ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει τα δικαιολογητικά, τα οποία θα ζητηθούν εγγράφως (Παράρτημα Χ Δικαιολογητικά Καταβολής Επιχορήγησης).

1.1.14.3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από τους όρους της απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης και τον Οδηγό της Δράσης κυρώσεις.

Αναφορικά με την τήρηση των μακροχρόνιων επαληθεύσεων, η ΔΑ/ΕΦ συντάσσει ετήσιο πρόγραμμα επαληθεύσεων και ενημερώνει τους Δικαιούχους που έχουν συμπεριληφθεί σε αυτό να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα για την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

Τα στοιχεία που υποβάλλουν οι δικαιούχοι επαληθεύονται διοικητικά στο σύνολό τους. Όπου είναι δυνατόν, μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του δικαιούχου.

Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία λόγω μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς να υπάρχει πλέον η δυνατότητα

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, αυτή αναφέρεται στο Έντυπο Επαλήθευσης που συμπληρώνεται από τη ΔΑ/ΕΦ με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν. Ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλει στη ΔΑ/ΕΦ εγγράφως τις αντιρρήσεις του, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή του Εντύπου Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων.

Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τη ΔΑ (το όργανο επαλήθευσης και το όργανο έγκρισής του) εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, δύναται να διενεργείται άμεσα συμπληρωματική επαλήθευση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση. Στην περίπτωση αυτή, το Έντυπο ολοκληρώνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης.

Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής των, το Έντυπο οριστικοποιείται.

Σε περίπτωση που προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014, το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης και τα προς ανάκτηση ποσά, είναι αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις. Το προς ανάκτηση ποσό επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, όπως ισχύει.

Οι ανωτέρω διοικητικές ή επιτόπιες επαληθεύσεις περί τη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων διενεργούνται σύμφωνα προς τη διαδικασία που ορίζεται στην Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το άρ. 22 του Ν. 4314/2014» και σύμφωνα προς τα άρθρα 21 του Ν. 4314/2013 και 125 παρ. 4,5,6 και 71 του Κανονισμού 1303/2013

I.1.15 – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

1. Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζεται στην απόφαση πρόσκλησης. Η ηλεκτρονική υποβολή θα γίνει στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (www.ependyseis.gr/mis)
2. Η πρόσκληση της Δράσης θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ <http://www.antonistikotita.gr>, του ΕΣΠΑ www.espa.gr και του Ε.Φ.
3. Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο Γραφείο Πληροφόρησης της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ στο τηλ. 801 11 36300 και στο e-mail επικοινωνίας: infoepan@mou.gr.

Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών

Ι.1.16 – ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ- ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΚΑΔ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΣΩΡΕΥΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ	ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ/ΕΞΟΔΟΥ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΗΣ